

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1939 kl. 3 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1939/40 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till kommunikationsdepartementet.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1939/40 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 1—4, av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1939) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för kommunikationsdepartementet, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40, *dels ock* till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 290,000 kronor.

Bortsett från överflyttning av en expeditionsvaktsbefattning från övergångsstat till ordinarie stat innebär icke förevarande förslag andra ändringar än sådana som betingas av ikraftträdandet av det nya avlöningsreglementet. Med tillstyrkande av förslaget hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för kommunikationsdepartementet:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 statssekreterare	C 10
1 expeditionschef	C 8
2 kansliråd	A 30
3 förste kanslisekreterare	A 26
1 förste byråingenjör	A 26
3 andre kanslisekreterare	A 21
1 registrator	A 15

Befattning	Lönegrad
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
3 kontorsbiträden	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 registrator	A 22
1 andre kanslisekreterare	A 21

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 föredragande i regeringsrätten	Eo 29
1 föredragande för stadsplaneärenden	Eo 28

Anm. Den å ordinarie stat upptagna registratorstjänsten skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde registratorn kvarstår i tjänst;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till departementschefen	24,000
2. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	160,000
3. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	17,600
4. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	12,000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	53,400
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> ..	<u>7,600</u>
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	<u>15,400</u>
Summa förslagsanslag kronor	290,000

c) till *Kommunikationsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 290,000 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 4), vilket avser anvisande av samma belopp, som för nu löpande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 43,800 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 5—34) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departements-

chefen förordad personalförteckning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40, dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 675,800 kronor, därav 337,900 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens till grund för förevarande framställning liggande förslag innebär dels en betydande förstärkning av styrelsens nuvarande personal och dels vissa ändringar i avseende å redan befintliga tjänster. Behovet av personalförstärkning har av styrelsen ansetts särskilt trängande beträffande personalen å järnvägs- och luftfartsbyrån samt personalen utan byråindelning. Med hänsyn till den kraftiga utveckling, som under de senaste åren förekommit inom flera områden av styrelsens verksamhet, har departementschefen ansett sig böra i åtskilliga avseenden biträda de framställda förslagen.

I fråga om *järnvägs- och luftfartsbyrån* har departementschefen sålunda — med hänsyn bland annat till den ökning av byråns administrativa arbetsuppgifter, som de planerade åtgärderna för privatflygningens stödjande beräknas medföra — tillstyrkt styrelsens förslag om inrättande av en ordinarie notarietjänst (21 lönegraden), varjämte han i betraktande av den ökning av de med marktjänsten vid luftfartsledningerna sammanhängande arbetsuppgifterna, som föranletts av markorganisationens fortgående utveckling, funnit styrelsens förslag om inrättande av en förste byråingenjörstjänst (26 lönegraden) för dessa arbetsuppgifters handhavande böra på det sätt bifallas, att den nu för samma arbetsuppgifter avsedda byråingenjörbefattningen (21 lönegraden) omändras till en förste byråingenjörstjänst. Departementschefen har däremot ansett sig icke kunna biträda styrelsens förslag om inrättande av en biträdande järnvägsinspektörsbefattning (arvode å 10,000 kronor) och en befattning för tillsyn närmast över flygskoleverksamheten i landet (arvode å 12,000 kronor).

Styrelsens förslag om inrättande å *vägbyrån* av en ordinarie gatuinspektörsbefattning i 29 lönegraden har också befunnits böra lämnas utan bifall, varjämte föreslagen överflyttning till ordinarie stat av tre å *brobyrån* placerade biträdande ingenjörer i 21 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän tillstyrkts endast i vad avser en av dessa ingenjörer.

Den av styrelsen föreslagna förstärkningen av arbetskrafterna på *vägtrafikbyrån* med två nya biträdande ingenjörstjänster i 21 lönegraden har av departementschefen ansetts kunna begränsas till att avse anvisande av ytterligare 5,000 kronor för avlöning av extra personal.

Styrelsens förslag ifråga om *personalen utan byråindelning* har däremot i huvudsak biträts av departementschefen. Han tillstyrker sålunda dels överflyttning till ordinarie stat av befattningen såsom geotekniker hos styrelsen (26 lönegraden) dels inrättande av följande nya befattningar, nämligen en befattning som ritare (15 lönegraden), en kanslibitradestjänst (7 lönegraden),

en expeditiönsvaktstjänst (5 lönegraden) och två kontorsbiträdestjänster (4 lönegraden), av vilka befattningar endast kanslibiträdestjänsten och en av kontorsbiträdestjänsterna skulle uppföras å ordinarie stat, *dels ock* beräkande av ett belopp av 3,400 kronor för förstärkning av styrelsens militära personal.

De av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens organisation kunna, enligt vad utskottet inhämtat från kommunikationsdepartementet, beräknas medföra en årlig kostnadsökning av 64,000 kronor. I övrigt är den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag, vilken uppgår till sammanlagt 141,800 kronor, att hänföra till den av löne regleringen föranledda omräkningen av nu utgående löner.

Det äskade anslaget föreslås, med tillämpning av samma fördelningsgrund som för nu löpande budgetår, skola till halva sitt belopp avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet.

Den föreslagna förstärkningen av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetskrafter — vilken huvudsakligen avser personalen å styrelsens järnvägs- och luftfartsbyrå samt personalen utan byråindelning — har i betraktande av de senaste årens kraftiga utveckling inom styrelsens verksamhetsområden ej ansetts böra föranledda någon erinran från utskottets sida. Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
<i>Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.</i>		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generaldirektör		C 12
4 byråchefer		A 30
1 järnvägsinspektör		A 28
1 luftfartsinspektör		A 28
4 förste byråingenjörer		A 26
1 förste revisor		A 24
1 kamrerare		A 24
3 byråingenjörer		A 21
3 revisorer		A 21
1 notarie		A 21
1 kansliskrivare		A 11
1 förste expeditiönsvakt		A 7
6 kanslibiträden		A 7
2 expeditiövakter		A 5
9 kontorsbiträden		A 4

Befattning	Lönegrad
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.	
1 biträdande luftfartsinspektör	Eo 26
2 biträdande ingenjörer	Eo 21
1 revisor.....	Eo 21

**Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och
vägtrafikinspektion.**

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 byråchef och broinspektör	A 30
1 byråchef och vägtrafikinspektör	A 30
3 väginsektörer	A 29
2 förste byråingenjörer	A 26
6 byråingenjörer	A 21

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste byråingenjör	Eo 26
7 biträdande ingenjörer	Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

**Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet
i allmänhet.**

	Kronor
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	292,400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t.....	4,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	125,000
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> <u>12,200</u>	137,200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	25,800
	Säger kronor 460,000

**Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens väg-, bro- och
vägtrafikinspektion.**

	Kronor
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	135,200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	61,800
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> <u>6,600</u>	68,400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12,200
	Säger kronor 215,800

Summa förslagsanslag kronor 675,800;

c) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av kronor 675,800, därav 337,900 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, sid. 34—38) föreslagit riksdagen att till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 131,300 kronor, därav 75,800 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag, som för nu löpande budgetår är uppfört med ett belopp av 113,200 kronor, föreslås med hänsyn till den begärda ökningen av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens personal samt de ökade kostnaderna för styrelsens geotekniker skola för nästa budgetår anvisas med ett till 131,300 kronor förhöjt belopp.

De för reseersättningar avsedda medlen föreslås sålunda skola höjas från 52,000 till 57,500 kronor eller med 5,500 kronor, varav 1,000 kronor belöpa å vägbyrån, 1,500 kronor å luftfartsavdelningen och 3,000 kronor å militäravdelningen. Beträffande expenser, närmare bestämt övriga expenser för eget behov — för vilket ändamål för nu löpande budgetår anvisats dels 40,000 kronor till löpande utgifter och dels 9,900 kronor till vissa engångskostnader — föreslås att förstnämnda belopp skall höjas med 15,800 kronor, varav 10,800 kronor avse årliga utgifter för geoteknikerns instrument- och laboratorieutrustning. Härjämte begäres ett belopp av 5,000 kronor för anskaffning av möbler och skrivmaskiner m. m. åt nya befattningshavare. Anslagsposten till publikationstryck föreslås med hänsyn till behovet av ökade medel för tryckning av »Meddelanden från luftfartsmyndigheten» skola höjas med 1,700 kronor till 6,000 kronor.

En sammanfattning av Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet lämnas i efterföljande sammanställning, i vilken, för jämförelses skull, även medtagits motsvarande siffror för budgetåren 1937/38 och 1938/39.

	K r o n o r		
	1937/38	1938 39	Prop.
Resekostnader:			
Väg-, bro- och vägtrafikinspektionen	30,000	32,000	33,000
I övrigt	16,500	20,000	24,500
Expenser:			
Bränsle, lyse och vatten	6,000	6,000	6,000
Övriga expenser:			
För eget behov:			
Löpande utgifter	30,000	40,000	55,800 ¹⁾
Engångsutgifter	5,000	9,900	5,000
För annat än eget behov	1,000	1,000	1,000
Publikationstryck	4,300	4,300	6,000
	92,800	113,200	131,300

¹⁾ Härav 10,800 kronor till geoteknikerns instrument- och laboratorieutrustning.

Av det sålunda äskade anslaget föreslår departementschefen följande belopp skola avräknas mot automobilskattemedlen:

	Kronor
Väg-, bro- och vägtrafikinspektionens resekostnader	33,000
Geoteknikerns instrument- och laborieutrustning (årskostnad)	10,800
Övriga expenser för annat än eget behov	1,000
Hälften av expenserna i övrigt	28,000
Hälften av publikationstryck	3,000
	Kronor 75,800

Årskostnaderna för geoteknikerns instrument- och laborieutrustning, 10,800 kronor, äro alltså avsedda att bestridas av automobilskattemedel. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle emellertid de ersättningar som framdeles uttagas för täckande av samma utrustningskostnader tillföras den allmänna budgeten.

Riksdagens år 1938 församlade *revisorer* hava i sin berättelse rörande statsverket under § 20, del I, sid. 103—106, behandlat frågan om redovisningen av de utav väg- och vattenbyggnadsstyrelsens geotekniker uttagna ersättningarna från uppdragsgivarna, varvid anförts bland annat följande:

Vad först beträffar frågan om sättet för redovisningen av debiterade ersättningar synes det med fog kunna ifrågasättas, huruvida väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i tillbörlig grad bevakat statens intresse att dessa inkomster verkligen tillgodoföras vederbörliga medelstitlar i den ordning, som rätteligen bör ske. I detta avseende synes styrelsen icke hava utövat betryggande kontroll. Numera lära dock åtgärder i dylikt syfte hava vidtagits. Under det att ersättningsräkning tidigare tillställdes endast uppdragsgivaren, utskrivs sådan räkning numera i tre exemplar, varav ett går till uppdragsgivaren och de två andra till vederbörande revisor, respektive kamreraren hos styrelsen. Det torde vidare knappast vara avsett eller riktigt, att styrelsens omkostnadsanslag skall belastas med kostnader för de geotekniska biträdenas expensutgifter. Dylika kostnader synas långt tidigare hava bort — såsom nu sker — påföras vederbörande uppdragsgivare.

Revisorerna vilja särskilt fästa uppmärksamheten därvid, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens geotekniska verksamhet numera vunnit en betydande omfattning. Kring styrelsens geotekniker har så småningom samlats en hel stab av medhjälpare med olika uppgifter — för närvarande 15 befattningshavare. Denna arbetskraft avlönas som nämnts direkt med inflytande betalning för verkställda geotekniska undersökningar. Ett dylikt förfaringsätt kan givetvis vara berättigat, i den mån arbetsuppgifterna och personalen icke hava allt för stor omfattning. Såvitt revisorerna kunna finna, tenderar emellertid den geotekniska avdelningen att bliva av sådan storlek, att det nuvarande avlöningssättet icke längre är lämpligt. Det torde böra tagas under överbärande om icke den ändringen bör vidtagas, att bruttointkomsten av hela verksamheten i fråga redovisas antingen å riksstatens inkomstsida eller eventuellt såsom uppbördsmedel under styrelsens anslag. Om så ej sker, torde åtminstone en inkomst- och utgiftsstat för avdelningen böra upprättas.

I avgiven förklaring, del II, sid. 74 och 75, har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framhållit, att med den erfarenhet å området, som alltmere vinnes,

det för ett kommande budgetår läser kunna för den geotekniska avdelningen upprättas en inkomst- och utgiftsstat med ett visst mått av tillförlitlighet.

Utskottet. Vad först angår sättet för redovisningen av ersättningar, som geoteknikern och hans biträden uttaga av vägdistrikt och andra uppdragsgivare för utförda markundersökningar m. m., anser utskottet de av riksdagens revisorer härutinnan framställda erinringarna berättigade. Med beaktande av dessa erinringar — vilka jämväl beröra väg- och vattenbyggnadsstyrelsens under nästföregående punkt behandlade avlöningsanslag — avser emellertid styrelsen, enligt vad av dess förklaring framgår, att föreslå en sådan omläggning av dessa inkomsters bokföring, att statsrevisorernas önskemål skulle väsentligen tillgodoses. Med hänsyn till vad som för nästa budgetår föreslagits i avseende å redovisningen av berörda inkomster, skulle en nedsättning av det anslagsbelopp, som föreslagits skola avräknas mot automobilskattemedel, kunna ifrågasättas. I avvaktan på att angivna omläggning blir helt genomförd anser sig emellertid utskottet ej böra föreslå någon ändring i den nu föreliggande anslagsberäkningen för budgetåret 1939/40.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Om kostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 131,300 kronor, därav 75,800 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 39—60) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för statens väginstitut, *dels* godkänna av departementschefen förordad stat för statens väginstitut, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1939/40, *dels ock* till statens väginstitut för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 198,000 kronor, att avräknas mot automotilskattemedlen, dock högst intill ett belopp av 198,000 kronor.

Statens väginstitut, vars verksamhet omfattar forskning, experiment och undersökningar beträffande olika vägtyper och vägmateriel samt rörande vägtrafiken och dess inverkan på vägarna, bildades genom den av 1934 års riksdag i princip beslutade omorganisationen av svenska väginstitutet. Det ombildade institutet skulle enligt riksdagens beslut anknytas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt hava att biträda styrelsen med utredning, undersökning och bearbetning av framkomna uppslag till väghållningens rationalisering och förbättring i övrigt. Vid genomförandet av den sålunda beslutade nyorganisationen, vilken trädde i tillämpning på hösten 1934, förutsattes frågan om den närmare utformningen av institutets organisation som statligt organ skola föreläggas riksdagen efter ytterligare utredning i ämnet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlade på hösten 1936 slutligt förslag

i själva organisationsfrågan, vilket förslag av Kungl. Maj:t anmäldes för 1937 års riksdag. Departementschefen förklarade sig härvid i stort sett icke hava någon erinran att framställa mot vad som föreslagits beträffande väginstitutets blivande ställning i organisatoriskt och administrativt avseende. Det uttalades emellertid från såväl departementschefens som riksdagens sida, att med ett slutligt ståndpunkttagande härutinnan borde anstå i avbidan på ytterligare utredning rörande institutets blivande uppgifter, särskilt i förhållande till tekniska högskolan, ävensom angående gränsdragningen mellan institutets och statens provningsanstalts arbetsområden. Det ansågs, att detta uppskov, särskilt i betraktande av att färdigställandet av den planerade nybyggnaden för institutet kunde beräknas bliva fördröjt, skulle komma att medföra relativt liten olägenhet.

Arbetena med nybyggnaden kunna enligt vad nu meddelats beräknas bliva avslutade under första hälften av nästa budgetår. Institutets nuvarande mera provisoriska organisation, som i avsevärd mån betingats av de yttre förhållanden, under vilka institutet hittills haft att fullgöra sina åligganden, har därför nu ansetts böra erhålla den fastare utformning, som tidigare förutsatts. Det *förslag till definitiv organisation*, som nu framlagts, grundar sig i allt väsentligt på 1936 års förslag samt innebär i vad avser personalen endast smärre jämkningar i sistnämnda förslag.

Frågan om institutets ställning till tekniska högskolan har ej heller i det nu föreliggande förslaget bringats till en definitiv lösning, beroende på att högskolan ännu icke tagit slutlig ställning till spørgsmålet. Väginstitutet har emellertid för sin del förklarat sig berett till samarbete antingen på så sätt, att institutet helt övertager undervisningen i ämnet vägbyggnad, eller genom att institutet, i den mån undervisningen kan hava behov därav och så kan ske med hänsyn till institutets andra arbetsuppgifter, i annan ordning ställer sina erfarenheter till förfogande för undervisningen. I samarbete med högskolan har lokalfrågan ordnats på sådant sätt, att båda dessa alternativ kunna genomföras. Med hänsyn härtill och då den nu föreslagna organisationen för institutet ansetts icke lägga hinder i vägen för ett övertagande sedermera från institutets sida i större eller mindre omfattning av nu berörda undervisning vid högskolan, har departementschefen funnit nu ifrågavarande spørsmål icke böra fördröja lösningen av frågan om väginstitutets blivande organisation.

Vid behandlingen av spørgsmålet om gränsdragningen mellan väginstitutets och statens provningsanstalts arbetsområden har institutets direktion framhållit svårigheterna att klart och bestämt verkställa en dylik gränsdragning och ansett det lämpligast, att direktionen i varje fall erhåller befogenhet att avgöra, huruvida visst arbete lämpligen bör överlämnas till provningsanstalten för utförande. Såsom allmän regel skulle emellertid gälla, att provningar, som betingades av institutets forskningsverksamhet, skulle ske inom väginstitutet, medan löpande laboratorieprovningar enligt uppställda normer skulle förläggas till provningsanstalten. Departementschefen, vilken ansett det vanskligt att i detalj uppgöra en

sådan fördelning av förekommande uppgifter mellan de båda institutionerna, som vid tillämpningen icke skulle visa sig medföra praktiska olägenheter, samt därför icke velat ifrågasätta annan grund för fördelningen än en sådan av principiell natur, har funnit vad direktionen sålunda föreslagit vara lämpligt avvägt och stå i överensstämmelse med de båda institutionernas allmänna uppgifter.

Väginstitutets inre organisation föreslås anordnad i huvudsaklig överensstämmelse med det tidigare framlagda förslaget. Sålunda skulle institutet omfatta — förutom en kontorsavdelning — tre tekniska avdelningar, nämligen en vägavdelning, en geologisk avdelning och en maskinteknisk avdelning.

I fråga om institutets personal innebär det nu föreliggande förslaget i jämförelse med nuvarande förhållanden icke någon mera betydande utökning av antalet fast anställda befattningshavare. I detta avseende begränsar sig förslaget till inrättande av en befattning som laboratoriechef (Eo 26), en befattning som förste laboratoriebiträde (Eo 11) och en befattning som kontorsbiträde (Eo 4). Förslagets mera väsentliga innebörd beträffande personalen, som nu är i sin helhet anställd mot arvode, hänför sig till att de fast anställda befattningshavarna skulle inordnas under gällande avlöningsreglementen. Härvid skulle föreståndaren för institutet under benämning överingenjör och chef erhålla ordinarie anställning med placering i lönegraden C 6 i nya avlöningsreglementet. Han förutsättes skola tillsättas medelst förordnande på sex år. Övriga för närvarande fast anställda befattningshavare skulle samtliga erhålla ställning som extra ordinarie tjänstemän och placeras tre avdelningschefer i 28 lönegraden, en laborator på geologiska avdelningen och en förste avdelningsingenjör i 24 lönegraden, en avdelningsingenjör i 21 lönegraden, en förste verkmästare i 15 lönegraden, en kansliskrivare (registrator) i 11 lönegraden, en provberedare i 8 lönegraden och ett kansli- och ritbiträde i 7 lönegraden.

För den tillfälliga personalen, vilken avses skola undergå någon ökning, begäres ett belopp av 30,000 kronor. Med hänsyn till att väginstitutet kan förväntas komma att liksom hittills varit fallet anlitas för tillfälliga undersökningar och andra uppdrag åt, bland andra, vägdistrikt, städer och enskilda, för vilka av vederbörande uppdragsgivare full ersättning utgår, har föreslagits, att ifrågavarande anslagspost skall uppföras såsom förslagsvis beräknad och att från densamma skola få bestridas kostnaderna för den extra personal, som i anledning av ifrågakommande undersökningar eller uppdrag kan behöva tillfälligt anställas. Såsom förutsättning för att utgiftsposten utan medgivande av Kungl. Maj:t skall få överskridas skall emellertid gälla, att en mot utgiften svarande inkomst tillföres väginstitutet.

Institutets avlöningsstat, för närvarande slutande å i runt tal 94,000 kronor, skulle vid bifall till det nu framlagda förslaget uppgå till sammanlagt 145,100 kronor.

Till institutets omkostnader, vilka för nu löpande budgetår beräknats till i runt tal 60,000 kronor, begäres för nästa budgetår ett belopp av 67,800 kronor.

Den för nästa budgetår föreslagna staten för institutet slutar alltså å ett belopp av 212,900 kronor. Härifrån avgå emellertid beräknade inkomster i form av ersättningar för materialkontroll och för försålda publikationer m. m. om tillhoppa 14,900 kronor. Härefter återstå 198,000 kronor, med vilket belopp institutets anslag föreslås skola uppföras å riksstaten för nästa budgetår.

Den av väginstitutet bedrivna forsknings- och undersökningsverksamheten är av stor betydelse för vägväsendets fortsatta utbyggande och förbättring. Det synes därför angeläget, att institutets nuvarande mera provisoriska organisation i och med fullbordandet av nybyggnaden erhåller den fastare utformning, som tidigare förutsatts. Den omständigheten, att spørsmålet om institutets ställning till tekniska högskolan ännu icke kan avgöras, torde därför icke böra få föranleda ytterligare uppskov med lösningen av frågan om institutets blivande organisation. Utskottet förutsätter emellertid i likhet med departementschefen, att från vederbörande framläggas slutligt förslag i ämnet i så god tid, att detsamma kan upptagas till prövning i samband med frågan om anslag för budgetåret 1940/41.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit i avseende å gränsdragningen mellan väginstitutets och statens provningsanstalts arbetsområden har icke givit utskottet anledning till erinran.

Det nu framlagda organisationsförslaget innebär beträffande institutets personal i främsta rummet den ändringen i nuvarande förhållanden, att de fast anställda befattningshavarna skola inordnas under gällande avlöningsreglementen — chefen såsom ordinarie tjänsteman och de övriga såsom extra ordinarie befattningshavare. Härjämte föreslås inrättande av tre nya befattningar, nämligen en befattning såsom laboratoriechef, en befattning som förste laboratoriebiträde och en kontorsbiträdestjänst. Utskottet har funnit sig kunna biträda vad sålunda föreslagits ävensom godkänna de olika befattningshavarnas placering i lönehänseende.

Då utskottet även i övrigt funnit sig kunna tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för statens väginstitut:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänsteman å ordinarie stat.	
1 överingenjör och chef	C 6
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.	
3 avdelningschefer	Eo 28
1 laboratoriechef	Eo 26
1 laborator	Eo 24
1 förste avdelningsingenjör	Eo 24
1 avdelningsingenjör	Eo 21;

Utskottet.

b) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Stat.		
Avlöningar.		Kronor
1.	Avlöning till tjänsteman å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	13,200
2.	Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
	a) Grundavlöningar m. m.	86,700
	b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	8,700
3.	Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	30,000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6,500
		<hr/>
Säger kronor		145,100

Omkostnader.		Kronor
1.	Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	8,500
2.	Expenser, <i>förslagsvis</i>	21,800
3.	Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	6,000
4.	Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	31,500
		<hr/>
Säger kronor		67,800
Summa kronor		212,900

Särskilda uppbördsmedel.		Kronor
1.	Ersättningar för materialkontroll m. m.	14,800
2.	Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	100
		<hr/>
Säger kronor		14,900
Nettoutgift förslagsvis kronor		198,000;

c) till *statens väginstitut* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 198,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen, dock högst intill ett belopp av 198,000 kronor.

6:o) **Instrumentutrustning m. m. för statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 60—62) föreslagit riksdagen att till instrumentutrustning m. m. för statens väginstitut för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 165,000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

Det nu föreliggande förslaget om anskaffning av viss engångsutrustning för statens väginstitut innebär i jämförelse med det år 1936 framlagda förslaget en icke obetydlig kostnadsökning. Sålunda skulle kostnaderna för utrustningen sammanlagt uppgå till 260,000 kronor eller 60,000 kronor mer än vad tidigare preliminärt beräknats. Ökningen sammanhänger dels med den under senare år inträffade allmänna prisstegringen och dels med teknikens

utveckling, som medfört ökade anspråk på utrustningens omfattning. Då såvitt kunnat bedömas, den begärda anskaffningen torde vara erforderlig för att institutet skall kunna fylla sina olika uppgifter på ett tillfredsställande sätt, vill jag icke motsätta mig bifall till det nu föreliggande förslaget. Av den erforderliga utrustningen har redan anskaffats sådan för ett belopp av 40,000 kronor. För den återstående anskaffningen skulle alltså erfordras ett belopp av (260,000 — 40,000) 220,000 kronor, vilket belopp föreslås skola fördelas på två budgetår med 165,000 kronor på nästa budgetår och 55,000 kronor på budgetåret 1940/41. Mot den föreslagna fördelningen har jag icke något att erinra.

I likhet med övriga kostnader för statens väginstitut torde nu ifrågavarande anslag böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Under åberopande av vad departementschefen sålunda anfört får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *instrumentutrustning m. m. för statens väginstitut* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 165,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o **Vägorganisationen i länen.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, sid. 62—89) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för vägorganisationen i länen, *dels* godkänna av departementschefen förordad stat för vägorganisationen i länen, att tillämpas tillvidare från och med budgetåret 1939/40, *dels ock* till vägorganisationen i länen för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 770,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen, dock högst intill ett belopp av 770,000 kronor.

Ingenjörspersonalen vid vägorganisationen i länen utgöres av vägingenjörer, biträdande vägingenjörer, vägingenjörssassistenter och tillfälliga vägingenjörssassistenter. Vägingenjörsbefattningarna äro sedan den 1 juli 1934 uppförda å ordinarie stat, 23 befattningar i 28 lönegraden och den för Gotlands län avsedda befattningen i 26 lönegraden. De biträdande vägingenjörerna, vilkas antal uppgår till 16, äro extra ordinarie befattningshavare med placering från och med budgetåret 1937/38 i 22 lönegraden. Vägingenjörssassistenterna, vilka äro 7 till antalet samt tidigare åtnjoto arvode motsvarande 15 löneklassen, hava från och med budgetåret 1936/37 hänförs till 18 lönegraden för extra befattningshavare, innebärande begynnelselönen enligt 15 löneklassen. De tillfälliga vägingenjörssassistenterna, vilka ej äro anställda för helt budgetår utan för högst 7 månader per budgetår, åtnjuta arvode motsvarande 15 löneklassen samt få finnas anställda till antal av 22.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens till grund för förevarande framställning liggande förslag — vilket i huvudsak avser förbättring av löne- och tjänsteställningen för vissa kategorier av den biträdande ingenjörspersonalen samt en icke oväsentlig förstärkning av denna personal — har av Kungl. Maj:t biträtts i väsentliga delar.

Kungl. Maj:t har sålunda biträtt styrelsens förslag om utbyte av de nu-

varande sju vägingenjörssassistentbefattningarna mot biträdande vägingenjörstjänster, varefter i samtliga län utom Gotlands kommer att finnas anställd en biträdande vägingenjör, ävensom förslaget, att de tillfälliga vägingenjörssassistenterna skola erhålla helårsanställning och få anställas till ett antal av 23, av vilka en gemensam för såväl Blekinge som Gotlands län. Styrelsens förslag om anställande av ytterligare fyra vägingenjörssassistent, av vilka var och en skall under året tjänstgöra i två av de mest arbets-tyngda åtta länen, sex månader i vardera länet, har också biträtts av Kungl. Maj:t. Detsamma gäller förslaget om att i Gotlands län skall i likhet med vad fallet är beträffande övriga län anställas ett extra ordinarie rit- och skrivbiträde i högst 7 lönegraden samt förslaget om höjning av de för extra rit- och skrivbiträden samt kamerala biträden avsedda medlen med 5,400 respektive 2,950 kronor. Förslagen om överförande av de biträdande vägingenjörerna till ordinarie stat och om uppflyttning av vägingenjören i Gotlands län från 26 till 28 lönegraden hava däremot ansetts böra lämnas utan bifall. Vidare har förslaget om placering av vägingenjörssassistenterna såsom extra ordinarie tjänstemän i 18 lönegraden ansetts böra bifallas endast på det sättet, att ifrågavarande befattningshavare de första två åren anställas såsom tillfälliga befattningshavare med lön enligt 15 löneklassen och därefter placeras såsom extra ordinarie tjänstemän i 18 lönegraden.

Den årliga kostnaden för den av Kungl. Maj:t föreslagna utbyggnaden av vägorganisationen i länen kan enligt vad som inhämtats från kommunikationsdepartementet beräknas till 100,000 kronor. Återstående ökning av de för avlöningar avsedda medlen, 28,200 kronor, sammanhänger med den av löneregleringen föranledda omräkningen av nu utgående löner.

Härjämte föreslås en höjning av de för expenser avsedda medlen med 6,600 kronor.

Statsverkets inkomster av vägingenjörernas förrättningar, vilka inkomster för nu löpande budgetår upptagits till 170,800 kronor, hava med hänsyn till den föreslagna förstärkningen av ingenjörspersonalen beräknats komma att stiga så, att de för nästa budgetår kunna upptagas till 275,600 kronor. På grund härav kan höjningen av anslaget reduceras till 30,000 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag — innefattande framställning om vissa utökningar av vägingenjörorganisationen — tillstyrkes av utskottet.

Utskottet vill emellertid i detta sammanhang erinra om de ekonomiskt vittutseende och i samhällslivet djupt ingripande spörsmål, som vägfrågorna numera utgöra, liksom ock om det stora inflytande som vägingenjörerna utöva vid länsstyrelsernas i en växande grad betydelsefulla avgöranden av dessa ärenden. Angeläget är därför att vägingenjörerna jämte dessas fackutbildade hjälpkrafter icke endast uppfylla kraven beträffande den mera rent formella ingenjörsmässiga kompetensen utan också besitta erforderlig praktisk förfarenhet.

Utskottet hemställer,
att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för vägorganisationen i länen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
23 vägingenjörer (utom i Gotlands län).....		A 28
1 vägingenjör (i Gotlands län)		A 26

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

23 biträdande vägingenjörer ..... Eo 22;

b) godkänna följande stat för vägorganisationen i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Stat.

Avlöningar.		Kronor
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>		262,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:		
a) Grundavlöningar m. m.	425,100	
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> <u>40,600</u>		465,700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		43,800
	<u>Säger kronor</u>	<u>772,000</u>

Omkostnader.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	175,000
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	98,600
	<u>Säger kronor</u> 273,600
	Summa kronor 1,045,600

Särskilda uppbördsmedel.

Arvoden och andra ersättningar för förrättningar, som verkstälts av vägingenjörer och deras biträden .. 275,600

Nettoutgift förslagsvis kronor 770,000;

c) till *vägorganisationen i länen* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 770,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen, dock högst intill ett belopp av 770,000 kronor.

8:o) **Bidrag till vägunderhållet på landet m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 8, sid. 89—110) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. för budgetåret 1939/40 beräkna ett förslagsanslag av 68,100,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen, dock högst intill ett belopp av 68,100,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 3 mars 1939 dagtecknad proposition, nr 220, föreslagit riksdagen, bland annat, att till bidrag till vägunderhållet

på landet m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 70,400,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen, dock högst intill ett belopp av 70,400,000 kronor.

I två motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 73, av herr *R. von Horn* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 137, av herr *E. Lindmark* m. fl., har hemställts, att riksdagen vid behandling av sjätte huvudtiteln, automobilskattemedlens fördelning, måtte hos Kungl. Maj:t föreslå sådan ändring i utfärdade bestämmelser, att vägförbättringsarbeten, till vilkas utförande på underhållskontot länsstyrelsen lämnat tillstånd och som redan påbörjats men ej hunnit slutföras under år 1938, må få färdigställas under år 1939 och kostnaden härför påföras underhållskontot.

I detta sammanhang må erinras, att *riksdagens* år 1938 församlade *revisorer* under paragraf 21 i berättelsen angående statsverket (Del I, sid. 106—109) upptagit frågan om vägförbättringsarbeten, förda på underhållskontot, varvid erinrats att betydande belopp alltjämt användas till förbättringsarbeten av det slag, varom här är fråga. I anslutning härtill anföres följande:

Enligt ovan nämnda anvisningar må såsom vägunderhåll upptagas endast smärre förbättringsarbeten. Att denna begränsning icke alltid iakttagits torde framgå av ovanstående tabell. Såsom exempel på förbättringsarbeten, som vissa länsstyrelser funnit skäligt utföra på underhållskontot, må anföras, att enligt i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inhämtad uppgift länsstyrelsen i Uppsala län medgivit, att kostnaderna, 194,600 kronor, för förbättring av vägen Uppsala—Gävle på sträckan mellan Vallskog och Fanestad, km. 0/000—4/700 få påföras underhållskontot. Vidare har länsstyrelsen i Västerbotens län, som under år 1938 medgivit förbättringsarbeten för sammanlagt ej mindre än 852,300 kronor, bland annat, medgivit att kostnaderna för förbättring av vägen Vojmån—Stensele sockengräns 180,000 kronor samt kostnaderna för förbättring av vissa delar av vägen Bastuträsk—Norsjö—Malå—Holmfors 115,000 kronor skulle få påföras underhållskontot. Dylika vägförbättringar kunna givetvis icke hänföras till »smärre förbättringsarbeten».

Av tabellen framgår tydligt, att vissa länsstyrelser icke tagit någon som helst hänsyn till 1935 års riksdags uttalande rörande missförhållandena på detta område. Sedan 1938 års riksdag beslutat, att från och med 1939 års ingång förbättringsarbeten icke vidare må utföras å underhållskontot och bestämmelser i sådant syfte utfärdats (S. F. S. 396/1938), synas vissa länsstyrelser hava velat begagna det icke återkommande tillfället att med medel, avsedda till vägunderhåll, så mycket som möjligt tillgodose sina län med vägförbättringar utan hänsyn till att detta varit till förfång för de övriga länen. Revisorerna finna nämnda förfarande synnerligen anmärkningsvärt.

Förklaringar hava avgivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och länsstyrelserna (Del II, sid. 76—107).

Av en av *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* i skrivelse den 19 november 1938 preliminärt framlagd översikt framgår att kostnaden för att bringa huvudvägarna i riket till den standard som är påkallad med hänsyn till nu förutsedd utveckling av vägtrafiken uppgår till nära en miljard kronor.

I anslutning härtill anföres följande:

Självfallet är angelägenheten hos dessa arbeten olika. Av det preliminära materialet synes emellertid framgå, att i första rummet arbeten för ett belopp av omkring 600 miljoner kronor äro påkallade.

Om hänsyn toges allenast till dessa sistnämnda arbeten och desamma fördelades på en så relativt lång tidsperiod som tio år, skulle den årliga kostnaden komma att uppgå till för omlägnings- och förbättringsarbeten jämte beläggningar cirka 60 miljoner kronor och för brobyggnader cirka 7 miljoner kronor.

Den ovannämnda inventeringen avser, såsom nämnts, endast arbeten å huvudvägnätet å landsbygden. Några motsvarande uppgifter för erforderliga arbeten å det övriga landsvägnätet stå icke till buds. Visserligen har tidigare utredning verkställt på föranstaltande av 1935 års vägsakkunniga rörande bland annat behovet av omlägnings- och förbättringsarbeten å de allmänna vägarna i riket, såväl huvudvägar som andra vägar. Denna utredning lades dock efter andra linjer än generalplanen, varför en jämförelse dem emellan ej skulle bliva rättvisande. Ett minimimått på behovet av förbättringar av andra landsvägar än huvudvägar torde emellertid kunna erhållas med ledning av den omfattning, i vilken dylika arbeten ingå i de nu gällande flerårsplanerna för länen. En överslagsberäkning visar, att dylika arbeten ingå i planerna med en sammanlagd genomsnittlig kostnad av omkring 5 miljoner kronor per år.

Det årliga vägbyggnadsbehov, säger styrelsen sammanfattande, som sålunda förefunnes och som skulle kunna tillgodoses under en tioårsperiod med de här omnämnda anslagen, skulle alltså motsvara följande kostnader:

Vägförbättringsarbeten	68 miljoner kronor		
däraf för:			
Omläggning, förbättring och beläggning av huvudvägar	60		
Omläggning och förbättring av andra landsvägar (nuvarande kostnad)	5		
Smärre förbättringar (nuvarande kostnad)	3		
Nyanläggning av landsvägar	12	»	»
Väg- och gatuarbeten i städerna	26	»	»
Nyanläggning av ödebygdsvägar	3	»	»
Byggande av broar	7	»	»
(Ytterligare tillkommer viss kostnad för brobyggnader å andra vägar än huvudvägar, som icke nu exakt kan angivas.)			

Summa 116 miljoner kronor

Härtill komme så de andra vägändamål, enskilda utfartsvägar m. fl., vilka icke i detta sammanhang beröras.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslog med hänsyn till anförda omständigheter, att automobilskattemedlen för budgetåret 1939/40 helt borde tagas i anspråk och att följaktligen någon avsättning till automobilskattemedelsfonden för nämnda år icke bör ske. Dessutom föreslog styrelsen att viss del av de fonderade medlen disponerades för kommande budgetår. Denna del ansågs dock, trots det påfallande stora anslagsbehovet, böra begränsas till cirka 7 miljoner kronor, eller samma belopp, varmed de under budgetåret

1938/39 inflytande automobilskattemedlen av styrelsen beräknades överskrida den i riksstaten uppskattade automobilskatteinkomsten under nämnda budgetår. Utskottet vill härvid erinra att enligt proposition 220 innevarande budgetårs automobilskattemedel kunna beräknas inflyta med 125 i stället för antagna 115 miljoner kronor, vadan alltså nämnda överskott bör beräknas till 10 i stället för 7 miljoner kronor.

Departementschefen har funnit skäl för närvarande icke föreligga till en sådan disposition av automobilskattemedelsfonden, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, i anslutning vartill anföres följande:

Avsikten med fondens inrättande var bland annat att bereda möjlighet för statsmakterna att i någon mån anpassa vägarbetenas omfattning efter konjunkturförhållandena. Under tider av relativt god arbetstillgång skulle medel avsättas till fonden, och vägarbetena i motsvarande grad begränsas, varigenom skulle vinnas, att det allmännas arbeten skulle i något mindre utsträckning konkurrera om arbetskraften med det enskilda näringslivet, då detta gav relativt god sysselsättning. Under depressionstider åter, då den privata företagsamheten inskränktes och arbetslöshet uppstod, skulle vägarbetena utvidgas och sysselsättning och inkomst kunna beredas en del av den eljest lediga arbetskraften. De ekonomiska konjunkturerna synas mig emellertid för närvarande icke påkalla en sådan extra ordinär utvidgning av vägarbetena, som för en disposition av fondmedel förutsatts. Jag finner mig vidare böra erinra därom, att den avsättning till fonden, som verkstälts för innevarande budgetår, icke skett genom en inskränkning av vägarbetena. Tvärtom torde en viss utvidgning därav ha möjliggjorts därigenom, att 1938 års riksdag ställde ett särskilt anslag av 25,000,000 kronor till vägdistriktens förfogande. Anslaget avsåg visserligen närmast att möjliggöra för vägdistriktet att betala vissa skulder, men härigenom har uppenbarligen de ordinarie medlen i större utsträckning frigjorts för nya arbeten. Slutligen torde få beaktas, att redan den enligt nuvarande uppskattning för budgetåret 1939/40 i jämförelse med innevarande budgetår väsentligt stegrade automobilskatteinkomsten, vilken avses att tagas helt i anspråk för vägarbeten under budgetåret, möjliggör en viss utvidgning av vägarbetena. Skulle en ökad arbetslöshet dock motivera en ansvällning av vägarbetena, synas dessa böra ske genom anlitande av de anslag till vägarbeten, vilka upptagas å den beredskapsstat för budgetåret 1939/40, varom förslag torde komma att föreläggas riksdagen.

På grund av dessa överväganden räknar jag med att till förfogande för de anslag, vilka skola avräknas mot automobilskattemedlen, står ett belopp lika med den av chefen för finansdepartementet angivna inkomsten av automobilskattemedel under budgetåret 1939/40. Härav följer, att de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och från andra håll föreslagna anslagssummorna i vissa fall måste reduceras.

Vid iakttagande av riksdagens redan fattade beslut eller vad som föreslagits i utskottets nu föreliggande utlåtande nr 6 eller i ej ännu behandlade propositioner skulle nästkommande budgetårs automobilskattemedel disponeras sålunda:

1939/40 års automobilskattemedel.

(135,000,000—2,495,000)¹⁾ 132,505,000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Vägorganisationen i länen	Statens väginstitut. Forsknings- och undersökningsarbeten	Nationalföreningen för trafik- och säkerhetens främjande	Brobyggnader. Stensättning. Steninköp	Reparationer. beredskap inom vägväsendet	Hamnar och farleder	Bidrag till vägen underhållet på landet (85 % av 1938 års kostnader)	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond	Återstod
1,183,700	467,000	100,000	8,800,000	800,000	1,000,000	70,400,000	100	49,754,200
Bidrag till städernas väg- och gatu-hållning	Vägskatteutjämningsbidrag under 1939	Bidrag till vägförbättringsarbeten	Ny-anläggning av landsvägar	Ny-anläggning av ödebygdsvägar	Enskilda utfartsvägar	Tillfartsvägar till inlandsbanan	Bidrag till underhåll m. m. av enskilda vägar	
12,265,000	5,050,000	21,715,200	6,000,000	2,100,000	1,400,000	224,000	1,000,000	

¹⁾ Avskrivning av lagringskostnader.....	2,000,000
Statspolisens (femte huvudtiteln)	345,000
Fiskerinäringen (nionde huvudtiteln)	150,000

Summa kronor 2,495,000

Till komplettering av en av utskottet — i utlåtande nr 6, sid. 20 — vid 1938 års riksdag lämnad liknande uppgift må meddelas, att under tiden till den 1 januari 1939 hava till nybyggnad och förbättring av vägar använts av *arbetslöshetsmedel*: 254 miljoner kronor (åren 1918—1938¹⁾); av *automobilskattemedel*: 289 miljoner kronor (åren 1924—1938²⁾); från *allmänna budgeten*: 143 miljoner kronor (åren 1841—1938).

Inledningsvis anser sig utskottet under denna första punkt rörande vägväsendet böra erinra om de stora, alltjämt otillfredsställda vägbyggnadsbehov som biltrafikens fortgående ansvällning dragit med sig. Såsom redan vid 1937 års riksdag förutsågs kommer vägbyggnadernas finansiering att under närmaste åren vålla stora vanskligheter. Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens preliminära uppskattningar skulle under en tioårsperiod årskostnaderna för erforderliga vägarbeten — inräknat även för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna — kunna skattas till 116,000,000 kronor årligen. Utan att ingå på denna uppskattning i övrigt vill utskottet framhålla att i jämförelse med den angivna årskostnaden för huvudvägarnas förbättring, 60,000,000 kronor, motsvarande för övriga landsvägar angivna siffra av 5,000,000 kronor förefaller låg. Även på dessa övriga landsvägsleder gör sig behovet av utvidgningar, omläggningar och förbättringar efterhand alltmer kännbart.

Inräknas underhållskostnaderna för landsbygdens vägar torde årskostnaderna för rikets vägväsen efter denna beräkning få antagas stiga till 200,000,000

¹⁾ Härtill böra läggas de medel, över 20 miljoner kronor, som av 1933 och 1934 års riksdagar under fonden för förslag till statsverket anvisats till vägar eller stensättning av vägar, broar och skenfria korsningar.

²⁾ Härav utgör 25 miljoner kronor en vid 1938 års riksdag beslutad engångsbetalning av statsbidrag för arbeten som redan av vägdistriktet utförts i avvaktan på dylikt bidrag.

Utskottet.

kronor. Även om en viss del av dessa stora årsbelopp får förutsättas falla å de väghållningsskyldiga — den årliga vägskatten uppgår för närvarande till inemot 35,000,000 kronor för år — är det dock uppenbart att nästkommande budgetårs automobilskattemedel även vid en så hög beräkning som 135,000,000 kronor äro för sitt ändamål synnerligen knappa.

Enligt beslut av 1938 års riksdag beräknas automobilskattemedelsfonden för nu löpande budgetår tillföras omkring 43,000,000 kronor. Detta beslut tillkom under antagande av att automobilskattemedlen för innevarande budgetår skulle uppgå till 115,000,000 kronor, medan numera i verkligheten inemot 125,000,000 kronor beräknas inflyta. Vad nu närmast budgetåret 1939/40 beträffar kunde under sådana förhållanden skäl tala för att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om att viss del av de till automobilskattemedelsfonden från innevarande budgetårs inkomster avsatta medlen omedelbart tagas i anspråk för vägbyggnader. En sådan åtgärd måste dock i viss mån sägas strida mot den tanke som låg till grund för automobilskattemedelsfondens ändrade användning, nämligen att under goda konjunkturer uppsamla medel i fonden, som först sedermera under tider av depression och arbetslöshet skulle tagas i anspråk. Med hänsyn härtill och i betraktande av vad departementschefen i övrigt anfört har utskottet ej ansett sig böra frångå den i statsverkspropositionen uppgjorda finansieringsplanen annat än i de rätt begränsade hänseenden som påkallas av propositionen nr 220.

Vidkommande nu närmast förevarande anslag böra de stegrade kostnaderna för vägarnas underhåll uppmärksammas. I mån av den kraftigt växande vägtrafiken ställer sig grusvägsunderhållet på mera hårt trafikerade vägar alltmer oekonomiskt. Det måste därför framstå som angeläget att övergången från dylikt underhåll till helpermanenta beläggningar (i huvudsak gatsten eller cement) eller halvpermanenta beläggningar (i huvudsak asfalt eller vissa tjäremulsioner) på allt sätt befrämjas. Särskilt i betraktande av de betydande besparingar, som de hel- och halvpermanenta beläggningarna medföra i underhållet, måste denna synpunkt tillmätas betydelse vid anslags-tilldelningen till vägförbättringsarbeten. Vad de helpermanenta beläggningarna beträffar är att märka den möjlighet, som under vissa angivna villkor förefinnes att å underhållet föra amorteringskostnaderna för lån, som ett vägdistrikt upptagit för dylika beläggningar. Det synes vara förtjänt av övervägande huruvida ej en liknande finansieringsform bör åtminstone i vissa fall medges även för *halvpermanenta* beläggningarnas del. Lämpligt utförda kunna dessa beläggningar medföra besparingar i underhållet samt också tillsvärdare ersätta den helpermanenta beläggningen, som är mera kapitalkrävande och som ofta dessutom drar med sig rätt omfattande breddnings- och rättningsarbeten.

Att märka är att i samband med borttagandet vid 1938 års riksdag av rätten att å underhållet föra smärre förbättringsarbeten också upphävdes rätten att på dylikt sätt finansiera engångsutläggerna för de halvpermanenta beläggningarna. Redan detta förhållande kan åberopas för att dessa senare beläggningar i amorteringshänseende nu i stället jämsställas med de helpermanenta beläggningarna. Erinras må ock att 1931 års väg- och brosak-

kunniga tillstyrkte här angivna upplåningsform även för de halvpermanenta beläggningarnas del. En särskild anledning att just nu beakta denna fråga är att, enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, för budgetåret 1939/40 bidragen till halvpermanenta beläggningar och till smärre förbättringsarbeten komma att belasta automobilskattemedlen dubbelt därigenom att av dessa medel bestridas såväl de arbeten, som utförts under år 1938 och som påförts nämnda års underhåll, som de arbeten, vilka skola utföras under år 1940 med bidrag från anslaget till vägförbättringar.

Med hänsyn härtill synes från riksdagen böra uttalas att hinder ej bör möta för Kungl. Maj:t att efter frågans ytterligare övervägande utfärda de närmare bestämmelser som kunna finnas påkallade rörande eventuell rätt att som underhållskostnad bokföra amorteringskostnad för lån upptagna jämväl för halvpermanenta beläggningar.

Beträffande till sist den motionsvis berörda frågan om rätt för vägdistrikt att utan hinder av beslutad omläggning av de allmänna bidragsgrunderna påföra 1939 års underhållskostnader vissa smärre förbättringsarbeten, vartill länsstyrelse redan tidigare lämnat tillstånd, får utskottet hänvisa till statsrevisorernas ovan återgivna uttalande liksom för övrigt också till den uppfattning 1935 års riksdag tillkännagivit i denna sak. Då genom beslut av vissa länsstyrelser vägförbättringsarbeten i betydande utsträckning påförts underhållskontot innebure detta, framhöll riksdagen, en orättvisa mot andra län och ett missförhållande, som påkallade rättelse. Under återopande härav får utskottet avstyrka motionerna.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag och med avstyrkande av motionerna hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 70,400,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen, dock högst intill ett belopp av 70,400,000 kronor;

b) att motionerna I: 73 och II: 137 ej må av riksdagen bifallas.

9:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, sid. 110) om beräkning av anslag till avsättning till statens automobilskattemedelsfond — i vilket avseende särskild framställning numera gjorts i propositionen nr 220 om avsättning av 150,300 kronor — kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande, vilket härigenom anmäles.

10:o) **Vägskatteutjämningsbidrag.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, sid. 110 och 111) får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts i en numera avlåten, den 3 mars 1939 dagtecknad proposition, nr 220, upptagna förslag, hemställa,

att riksdagen må till vägskatteutjämningsbidrag för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 5,050,000 kronor, att

avräknas mot automobilskattemedlen, dock högst intill ett belopp av 5,050,000 kronor.

11:o) **Bidrag till väg- och gatuarbeten i städerna.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, sid. 111 och 112) föreslagit riksdagen att till bidrag till väg- och gatuarbeten i städerna för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 12,265,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen anför bland annat följande.

I enlighet med de nya grunderna för automobilskattemedlens disposition skall från och med nästa budgetår anslaget till bidrag till städernas väg- och gatuhållning anvisas som reservationsanslag. Enligt vad som framhölls i nästlidet års statsverksproposition borde detta anslag så beräknas, att städernas relativa andel av automobilskattemedlen bleve ungefär densamma som enligt tidigare bestämmelser. I sammanhang härmed anfördes vidare, att om hela anslaget till bidrag till vägunderhållet på landet — 85 % respektive 90 % av vägdistriktens verkliga kostnader — upptoges bland de anslag, som skulle frändragas den till förfogande för anslag under sjätte huvudtiteln stående totalsumman av automobilskattemedel, innan fördelningen mellan städer och landsbygd ägde rum, beräkningsgrunden för anslaget till städerna borde vara 25 % av återstoden. Häremot gjordes från riksdagens sida ingen erinran.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, som innebär anslagets beräkning efter de normer, som angävos vid 1938 års riksdag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till väg- och gatuarbeten i städerna* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 12,265,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Bidrag till vägförbättringsarbeten å landsbygden.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, sid. 112 och 113) föreslagit riksdagen att till bidrag till vägförbättringsarbeten å landsbygden för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 21,765,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

Det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till vägförbättringsarbeten föreslagna anslagsbeloppet, 30,000,000 kronor, är formellt väsentligt högre än de belopp, som under de närmast förflutna åren tilldelats länsfonderna för utförande av omlägnings- och förbättringsarbeten. I verkligheten är emellertid skillnaden mindre, enär på underhållskostnadernas konto till och med utgången av år 1938 förts vissa kostnader för smärre förbättringsarbeten och halvpermanenta beläggningar till ett genomsnittligt belopp av i runt tal 11,000,000 kronor årligen, varå bidrag utgått med 85 % eller 9,350,000 kronor. Tages hänsyn härtill, blir det av mig i det föregående förutsatta anslaget till vägförbättringsarbeten något mindre än de belopp, som under de senaste åren stått till förfogande för dessa arbeten. Med hänvisning till vad jag tidigare anfört¹⁾ finner jag mig dock icke kunna förorda, att anslaget

¹⁾ Se statsverkspropositionen, sid. 103—106.

till vägförbättringsarbeten anvisas med högre belopp än 21,765,000 kronor. Jag förutsätter, att av detta belopp viss del kommer att ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande att av styrelsen disponeras för vägbeläggningsarbeten, samt att av återstående belopp viss del reserveras för att av Kungl. Maj:t vid förefallande behov användas för brådskande arbetsföretag.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag. För automobilskatteutgifternas balansering mot inkomsterna bör dock anslagsbeloppet bestämmas till 21,715,200 kronor.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *bidrag till vägförbättringsarbeten å landsbygden* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 21,715,200 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

13:o) **Bidrag till nyanläggning av landsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, sid. 114 och 115) föreslagit riksdagen att till bidrag till nyanläggning av landsvägar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena, nr 74, inom första kammaren av herr *A. O. Frändén*, m. fl., och den andra inom andra kammaren, nr 48, av herr *E. Lindmark* m. fl., har hemställts, att förevarande anslag måtte anvisas med ett belopp av 7,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit ett anslagsbelopp av 7,000,000 kronor eller samma summa varmed anslaget varit uppfört de senaste åren. För att bland annat vägförbättringsanslaget ej skall för starkt reduceras har *departementschefen* ansett beloppet böra begränsas till 6,000,000 kronor.

Utan att förneka det föreliggande stora behovet av anslag jämväl till nya landsvägsbyggnader kan utskottet dock ej tillstyrka höjning av det i riksstatsförslaget beräknade beloppet. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 74 och II: 48 i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må till *bidrag till nyanläggning av landsvägar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Bidrag till nyanläggning av ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, sid. 115—119) föreslagit riksdagen att till bidrag till nyanläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs, Gävleborgs och Värmlands län för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 1,900,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena, nr 134, inom första kammaren av herr *K. A. Johanson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 263, av herr *O. E. Sandberg* m. fl., har hemställts, att förevarande anslag måtte anvisas med ett belopp av 3,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I en inom andra kammaren av herr *J. H. Brädefors* m. fl. väckt motion, nr 282, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag anslå 100,000 kronor till påbörjandet av arbetet på mellanriksvägen från Sädvaluspen till Graddis vid norska gränsen.

Under erinran att behovet av ödebygdsvägar i de för bidrag från anslaget ifrågakommande länen är mycket stort, samt att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit en höjning av anslaget med 400,000 kronor anför *departementschefen* vidare följande:

En sådan höjning av anslagssumman utöver det för innevarande budgetår anvisade beloppet vore i och för sig önskvärd men synes mig dock icke möjlig utan åsidosättande av andra lika berättigade anspråk. Under hänvisning till vad jag i det föregående anført rörande avvägningen av anslagen till sådant ändamål sinsemellan, förordar jag därför, att anslaget för nästkommande budgetår anvisas med samma belopp som för budgetåret 1938/39, eller 1,900,000 kronor.

I fråga om framställningen från länsstyrelsen i Västerbottens län om inrättande av ett särskilt anslag för byggande av en inlandsväg genom de övre delarna av Vilhelmina, Tärna och Sorsele socknar biträder jag väg- och vattenbyggnadsstyrelsens mening, att bidrag till kostnaderna för ett sådant företag få, i den mån arbetet kommer att utföras, bestridas av medel från här förevarande anslag. Beträffande framställningen från länsstyrelsen i Gävleborgs län vill jag, utan att ingå på frågan om beskaffenheten av de vägföretag, som framställningen närmast åsyftar, framhålla att med hänsyn till förhållandena i vissa delar av länet fog torde förefinnas för att även Gävleborgs län berättigas till bidrag från här förevarande anslag under med andra ifrågakommande län jämförliga förutsättningar. Jag anser alltså, att Gävleborgs län bör upptagas bland de län, som äro berättigade till bidrag från anslaget till nyanläggning av ödebygdsvägar.

Utskottet.

Utskottet har ej velat motsätta sig att jämväl Gävleborgs län berättigas till bidrag från anslaget. Erinras må emellertid att ödebygdsvägarna äro allmänna, av staten till 90 procent bekostade och såväl på grund härav som också på grund av sin längd för staten rätt kostsamma företag. De ha ursprungligen tillkommit för att möjliggöra det allmänna vägnätets mera nödtorftiga utsträckning inom nordligaste Sveriges vidsträckta fjäll- och ödemarksområden. Endast i den mån likartade förhållanden kunna tänkas förekomma inom Gävleborgs län bör länet berättigas till bidrag från anslaget. I regel torde förhållandena inom länet vara sådana, att hithörande vägbehov böra tillgodoses från anslagen till enskilda vägar.

Vad därefter angår den motionsvis påyrkade höjningen av anslaget vill utskottet tillstyrka att detsamma uppföres med ett belopp av 2,100,000

kronor, eller 200,000 kronor mer än vad som anvisats för innevarande år och som nu av Kungl. Maj:t äskats.

Såsom i motionen II: 282 anförts, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på hemställan av länsstyrelsen i Norrbottens län föreslagit ett anslag av 100,000 kronor till en mellanriksväg från Sädvaluspen till Graddis vid norska gränsen, vilket belopp emellertid departementschefen ej ansett böra upptagas för nästa budgetår. Hela väganläggningen är beräknad draga en kostnad av 2,260,000 kronor. Utskottet måste dela departementschefens uppfattning att det för närvarande ej kan vara tillrådligt att igångsätta ett sådant vittutseende företag och därmed ytterligare kringskära möjligheterna att genomföra andra mera angelägna vägbyggnader.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 134 och II: 263, må till *bidrag till nyanläggning av ödebygdsvägar i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands samt vissa delar av Kopparbergs, Gävleborgs och Värmlands län* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 2,100,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att motionen II: 282 om vägen Sädvaluspen—Graddis ej må av riksdagen bifallas.

15:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, sid. 119—121) om beräkning av anslag till bidrag till byggande av enskilda vägar kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket härigenom

anmäles.

16:o) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16, sid. 121 och 122) om beräkning av anslag till bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket härigenom

anmäles.

17:o) **Byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 122—124) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *byggande av tillfartsvägar till inlandsbanan* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 224,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

18:o) **Bidrag till byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, sid. 124—127) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av broar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I en inom andra kammaren av herrar *A. Hilding* och *P. Persson* i Norrby väckt motion, nr 134, har hemställts, att anslaget måtte uppföras med 4,500,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 69, av herr *K. Magnusson* i Kalmar m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 110, av herr *O. Tornegård* m. fl., hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg måtte låta verkställa en skyndsamt utredning för upprättande av förslag till anläggning av en broförbindelse mellan fastlandet och Öland över Kalmarsund från Kalmar samt att härför erforderligt belopp må efter Kungl. Maj:ts beprövande utgå av medel från det av Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln äskade anslaget å 3,500,000 kronor till bidrag till byggande av broar.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

Det framgår av vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört, att behovet av medel till brobyggnader är mycket stort. Endast på grund av den knappa medelstillgången har styrelsen ansett anslaget böra bibehållas vid samma belopp som för innevarande budgetår. I likhet med styrelsen finner jag anslaget böra anvisas med samma belopp som för innevarande budgetår eller 3,500,000 kronor.

Styrelsen har i sin skrivelse föreslagit en utvidgning av anslagets användning till att omfatta även anläggande av skenfria korsningar mellan järnväg och landsväg. Ehuru detta ändamål icke torde hava varit avsett att tillgodoses med här ifrågavarande anslag, synes mig intet hinder böra möta för en sådan användning av anslaget, där detta befinner sig ändamålsenligt. Ur trafiksäkerhetssynpunkt är ett ersättande av plankorsningar med skenfria sådana å våra mest trafikerade vägar ytterligt värdefullt. Med undantag för det å kapitalbudgeten bland anslagen till statens järnvägar upptagna anslaget till skenfria vägkorsningar m. m., avsett till bestridande av nämnda järnvägars andel i kostnaderna för dylika anläggningar finnes numera särskilt anslag för ändamålet upptaget å riksstaten. Jag har på dessa grunder intet att invända mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag. I huvudsak torde dock anslaget böra disponeras för de därmed ursprungligen avsedda ändamålen. Någon förändring av anslagets benämning torde därför icke böra göras. I riksstaten skall anslaget avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet.

Under hänvisning till vad departementschefen anfört får utskottet tillstyrka att förevarande anslag upptages till 3,500,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår och nu av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärts. Det motionsvis gjorda yrkandet om höjning av anslaget kan utskottet alltså ej biträda.

Vad angår motionerna om en bro över Kalmarsund till Öland må erinras, att nämnda tanke tidigare motionsvis framfördes till 1933 års riksdag. Enligt vissa preliminärt vid tekniska högskolan verkställda beräkningar (se statsutskottets utlåtande nr 49) skulle broanläggningen, inberäknat sjöbankar och tillfartsvägar, få en längd av 10.36 km, varav å själva bron belöpte 1.36 km. Kostnaderna uppskattades till cirka 6 miljoner kronor.

I anledning av de nu väckta motionerna vill utskottet erinra att, då statsmakterna tidigare gjorde en särskild insats för att underlätta Ölands elek-

trifiering, anfördes som stöd härför det ekonomiskt svaga och i viss mån efterblivna läge vari ön trots dess stora naturliga utvecklingsmöjligheter befunne sig. Samma skäl torde kunna åberopas för tanken på en broanläggning, vilken dessutom genom däri ingående stora bankfyllningar, stenbeklädnader samt också eventuellt blivande leveranser av fackverksmateriel synes lämplig som ett beredskapsföretag.

Från dessa utgångspunkter anser sig utskottet böra tillstyrka den nu motionsvis gjorda framställningen om utredning av frågan. Såsom motionärerna förutsatt torde utredningen kunna utföras genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg. Från statens sida torde dock skäligen kunna påfordras, att Ölands vägdistrikt och Kalmar stad bidra till utredningen genom att åtminstone bestrida den hantlangning, som kan erfordras vid undersökningarna på platsen.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 134, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må till *bidrag till byggande av broar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att riksdagen, i anledning av motionerna I: 69 och II: 110, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om en förutsättningslös utredning genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg rörande broförbindelse över Kalmarsund.

19:o) **Bro mellan Sverige och Norge över Svinesund.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, sid. 127—129) angående anslag till bro mellan Sverige och Norge över Svinesund har riksdagen redan fattat beslut, varom härigenom

erinras.

20:o) **Stensättning av vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, sid. 129—132) föreslagit riksdagen att till stensättning av vägar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två lika lydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 72, av herr *Th. Nilsson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 115, av herr *J. W. Mårtensson* m. fl. har hemställts, att till förevarande ändamål måtte anvisas 4,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

Av den lämnade redogörelsen framgår att med de medel, som hittills av statsmakterna anvisats för ändamålet, stensatts en vägsträcka, som, då de nu pågående arbetena under innevarande år avslutats, uppgår till över 36 mil. Genom denna stensättning hava kvarvarande lager av den gatsten, som för statens räkning tillverkats under åren 1931—1935, helt uttömts. Sedan

från och med år 1936 nya steninköp verkställt, hava med utgången av september månad 1938 för statens räkning upplagrats 1,882,000 kvadratmeter gatsten. Den totala tillverkningen för statens räkning från och med år 1936 beräknas den 1 juli 1939 uppgå till 3,000,000 kvadratmeter dylik gatsten. För de stensättningsarbeten, som avsetts komma till utförande med de av 1937 och 1938 års riksdagar anvisade medlen, beräknas förbrukningen av sten, sedan arbetena under innevarande budgetår slutförts, hava uppgått till 920,000 kvadratmeter. Lagerhållningen torde sålunda den 1 juli 1939 kunna uppskattas till omkring 2,100,000 kvadratmeter.

I samband med inköp av de stenlager, vartill 1936 års riksdag beviljade medel, förutsattes, att huvuddelen av den inköpta stenen icke skulle annat än undantagsvis försälas för att undvika att marknaden trycktes utan vid lämplig tidpunkt komma till användning vid fortsatta statliga stensättningsarbeten. Dessa stensättningsarbeten avsågos att företrädesvis komma till utförande, då läget på arbetsmarknaden så påkallade, dock att jämsides med denna beredskapssynpunkt önskvärheten av att stenlagren inom rimlig tid kunde komma till nytta beaktades. Å andra sidan borde staten icke åsamkas ökade kostnader för stenens lagring. Överenskommelse om lagring under längre tid än fem år utan kostnad för staten har emellertid med undantag för den under föregående års två sista månader beställda stenen icke kunnat träffas. Såsom jag under nästföljande punkt får anledning att ytterligare beröra, hava förhandlingar förts om en lagringstid av tio år, dock utan att detta kunnat ernås.

Då stensättningsarbeten otvivelaktigt utgöra lämpliga arbetsobjekt för sysselsättning av arbetslösa under tider av mindre arbetstillgång, avser jag i enlighet med de för statens steninköp uppställda förutsättningarna att på beredskapsstat för budgetåret 1939/40 föreslå ett förskottsanslag för statliga stensättningsarbeten, vilket lämpligen torde upptagas med 8,000,000 kronor. Enär detta belopp emellertid endast förslår till sättning av den sten, för vars inköp medel redan anvisats, och jag under nästföljande punkt ämnar föreslå anvisande av medel för ytterligare steninköp, torde med hänsyn till önskvärheten av att hålla stenlagren inom rimliga gränser medel för statliga stensättningar böra anvisas även å riksstaten för nästkommande budgetår. Jag tillstyrker därför väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, att ett anslag för statliga stensättningsarbeten av 3,000,000 kronor anvisas för budgetåret 1939/40. ;

Utskottet.

Utskottet vill erinra om nuvarande knappa tillgång på medel till väg-väsendet, något som medför att även rätt angelägna vägbyggnads- och vägförbättringsföretag måste uppskjutas. Med hänsyn härtill kan utskottet ej tillstyrka att anslaget för stensättningsarbeten upptages med högre belopp än det i statsverkspropositionen beräknade. Enligt vad departementschefen angivit torde emellertid i det blivande förslaget till beredskapsstat komma att begäras betydande belopp för detta ändamål.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 72 och II: 115, i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må till *stensättning av vägar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

21:o) **Inköp av gatsten.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, sid. 132—138) föreslagit riksdagen, att till inköp av gatsten för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag 4,000,000 kronor, därav 2,000,000 kronor att avräknas mot automobilskattemedel.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 71, av herr *Th. Nilsson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 114, av herr *J. W. Mårtensson* m. fl., har hemställts, att för ifrågavarande ändamål må anvisas 5,000,000 kronor, därav 2,000,000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

Såsom jag under nästföregående punkt rörande de statliga stensättningarna anfört, beräknas de ineliggande stenlagren den 1 juli innevarande år uppgå till 2,100,000 kvadratmeter. Vid inköp av ytterligare gatsten för 5,000,000 kronor kan lagret beräknas växa till cirka 3,300,000 kvadratmeter. Då jag icke med hänsyn till övriga viktiga arbeten inom vägväsendet ansett mig kunna föreslå ett högre belopp till stensättningar än 3,000,000 kronor, kunna icke mera än omkring 500,000 kvadratmeter gatsten tänkas förbrukade under nästkommande budgetår. Den för statens räkning lagrade stenen skulle därmed uppgå till cirka 2,800,000 kvadratmeter vid slutet av nästkommande budgetår. Då den för staten kostnadsfria lagringstiden i allmänhet icke belöper sig till mera än 5 år, torde en forcering av steninköpen snart nog komma att medföra kostnader även för lagring av stenen. Under sådana förhållanden synes mig en utvidgning av de statliga steninköpen för närvarande icke böra förekomma. På dessa grunder finner jag mig icke kunna förorda en höjning av anslaget till steninköp för nästa budgetår utan anser, att anslaget även för budgetåret 1939/40 bör anvisas med 4,000,000 kronor.

Under hänvisning till den av departementschefen lämnade utredningen får utskottet — med åberopande också av vad utskottet under nästföregående punkt anfört — tillstyrka att anslaget bestämmes till det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 4,000,000 kronor. Utskottet som alltså ej kan biträda det motionsvis framförda yrkandet om höjning av detta belopp hemställer,

Utskottet.

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 71 och II: 114, i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, må till *inköp av gatsten* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, därav 2,000,000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

22:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, sid. 138—144) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 104,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

23:o) **Reparationsberedskap vid väg- och vattenbyggnadsväsendet.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, sid. 145) föreslagit riksdagen att till reparationsberedskap vid väg- och vattenbyggnadsväsendet för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 70, av herr *W. Nisser* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 122, av herr *E. Hagberg* i Malmö m. fl., har hemställts, att anslaget ej må avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

I hemlig skrivelse den 29 augusti 1938, vilken i vanlig ordning torde få tillhandahållas vederbörande riksdagsutskott, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hänvisning till de omfattande krav, som blivit ställda på styrelsen i fråga om organisation av reparationsberedskap vid krigstillfälle inom styrelsens ämbetsområde, hemställt, att erforderliga medel måtte ställas till styrelsens förfogande för anskaffning av viss för reparationsberedskapen vid väg- och vattenbyggnadsväsendet erforderlig materiel m. m. Kostnaderna för här avsedda reparationsberedskap beräknas sammanlagt uppgå till 1,744,000 kronor, varav dock 75,400 kronor enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 september 1938 skulle utgå från anslaget till statlig lagerhållning. Att anvisas under sjätte huvudtiteln skulle sålunda återstå 1,668,600 kronor.

Över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning hava utlåtanden infördrats från *statskontoret*, *statens reservförrådsnämnd*, *rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap* samt *chefen för försvarstabern*, vilka utlåtanden jämväl torde få överlämnas till vederbörande riksdagsutskott.

Jag finner mig böra tillstyrka, att medel för här ifrågasatta ändamål anvisas för nästkommande budgetår. Med hänsyn till vad jag förut anfört rörande knappheten på medel i förhållande till föreliggande behov och anslagskrav, synes mig emellertid det äskade beloppet böra uppdelas på två budgetår och anslaget för nästkommande budgetår anvisas med 800,000 kronor, vilka med hänsyn till de ändamål anslaget är avsett att tillgodose torde få avräknas mot automobilskattemedlen.

Utskottet.

Ifrågavarande reparationsberedskap synes i stort sett och i varje fall till den del, som belöper å nu begärda anslagshälft, vara avsedd för arbeten, hänförliga under vägväsendet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag och med avstyrkande av motionerna hemställer utskottet,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 70 och II: 122, må till *reparationsberedskap vid väg- och vattenbyggnadsväsendet* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

24:o) **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, sid. 145 och 146), vilket avser anvisande av samma belopp, som för innevarande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 8,000 kronor.

25:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, sid. 146—149) föreslagit riksdagen att till bidrag till handelshamnar och farleder för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Förevarande anslag, som för vart och ett av budgetåren 1932/33—1935/36 var uppfört med 300,000 kronor, höjdes för budgetåret 1936/37 till 600,000 kronor. Med denna anslagsökning avsågs att bereda medel för bidrag till nya hamnbyggnadsföretag. Återstoden var avsedd att användas för slutbidrag till företag, som redan påbörjats eller färdigställets men som på grund av bristande medelstillgång icke kunnat tilldelas dylikt bidrag. Sammanlagt beräknades då medelsbehovet för sistnämnda ändamål till 600,000 kronor, vilket belopp emellertid förutsattes skola likvideras under loppet av två budgetår. I anslutning härtill uppfördes anslaget även för budgetåret 1937/38 med 600,000 kronor, varav omkring hälften förutsattes skola disponeras för återstående statsbidrag till nyssnämnda äldre företag.

Beträffande nu löpande budgetår hemställde Kungl. Maj:t, att anslaget måtte upptagas med 300,000 kronor. I anledning av en inom riksdagen väckt motion anvisade emellertid 1938 års riksdag ett anslag av 450,000 kronor för nu ifrågakvarande ändamål.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår begärt ett anslag av 600,000 kronor. Enligt vad styrelsen i samband härmed meddelat skulle inneliggande ansökningar om statsbidrag till nya företag avse hamnar och farleder med en beräknad sammanlagd anläggningskostnad av omkring 7 miljoner kronor.

Departementschefen, som funnit anslaget böra anvisas med 400,000 kronor, har i ärendet anfört följande.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att åtskilliga hamnstäder äro i behov av att modernisera åtminstone vissa delar av sina hamnar för att kunna tillgodose kravet på tidsenliga sjökommunikationer. Anledningen härtill torde huvudsakligen få sökas dels i en successivt ökad trafik på hamnarna och dels i de ökade krav i fråga om vattendjup, effektivare lastnings- och lossningsanordningar m. m., som den fortgående tekniska utvecklingen inom sjöfartens område framkallat.

Därest nu rådande konjunkturer å arbetsmarknaden skulle i stort sett fortsätta under nästa budgetår, torde, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, några bidrag till hamn- och farledsarbeten under nämnda budgetår icke annat än i undantagsfall kunna påräknas från anslag till motverkande av arbetslöshet. För nu ifrågakvarande arbeten torde därför huvudsakligen endast anslaget till bidrag till handelshamnar och farleder stå till förfogande.

Med hänsyn till, bland annat, nu anförda förhållanden vill jag tillstyrka, att ifrågakvarande anslag för nästa budgetår upptages med 400,000 kronor. I syfte att inom anslaget kunna rymma ett större antal arbetsföretag än som eljest vore möjligt synes, särskilt under nu rådande konjunkturförhållanden, i likhet med vad som i allmänhet skett vid tilldelning från anslaget

innevarande budgetår, bidragskvoten normalt böra sättas avsevärt lägre än den övre gräns, som bestämmelserna för bidrag från förevarande anslag medgiva.

Jag vill i detta sammanhang framhålla, att jag i likhet med vad som skedde föregående år har för avsikt att upptaga anslag för arbeten av här ifrågavarande slag å den beredskapsstat, varom förslag är avsett att föreläggas riksdagen.

Utskottet. Under återopande av vad departementschefen sålunda anfört får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må till *bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

26:o) **Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, sid. 149 och 150) föreslagit riksdagen att till utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

I syfte att kunna utföra sådana ändrings- och förbättringsarbeten, som voro nödvändiga för att statens fiskehamnar skulle kunna tillgodose de behov, för vilka de ursprungligen tillkommit, upptogs för innevarande budgetår å riksstaten ett reservationsanslag av 200,000 kronor. Anslaget förutsattes även skola komma till användning för motsvarande arbeten i fråga om de statliga farleder, som ställts under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vård och förvaltning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har funnit medel böra beviljas för ifrågavarande ändamål även å riksstaten för nästa budgetår, därvid det erforderliga anslaget beräknats till 400,000 kronor.

Departementschefen, som funnit sig icke kunna tillstyrka högre belopp än 150,000 kronor, har i ärendet anfört följande.

Med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört om behovet av medel för nu ifrågavarande ändamål vill jag icke motsätta mig, att medel för ändamålet anvisas jämväl för nästa budgetår. Enär arbeten av nu ifrågavarande slag i de fall, då så utan alltför stora olägenheter kan ske, böra uppskjutas till tider med minskad arbetstillgång och då en begränsning av det äskade anslagsbeloppet jämväl ur andra synpunkter kan anses motiverad, anser jag, att anslaget för nästa budgetår bör anvisas med 150,000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

27:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 27, sid. 150—160) föreslagit riksdagen att till underhåll och

drift av statens fiskehamnar och farleder för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

Till underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder begäres för nästa budgetår ett belopp av 35,000 kronor eller samma belopp, som beviljats för ifrågavarande ändamål å riksstaten för nu löpande budgetår.

I samband med anmälan av denna anslagsfråga har departementschefen framlagt förslag om övertagande från statens sida av underhållet och driften av den under anläggning varande stöd- och nödhamnen vid Utklipporna söder om Karlskrona ävensom tillstyrkt, att Tynderö kommun måtte befrias från kommunen åliggande underhållsskyldighet beträffande farleden genom Tynderösundet mellan Härnösand och Sundsvall. Departementschefen har härom anfört följande.

Vad först angår frågan om övertagande från statens sida av underhåll och drift av den stöd- och nödhamn vid Utklipporna söder om Karlskrona, som för närvarande är under anläggning, framgår av den lämnade redogörelsen, att hamnen efter färdigställandet, vilket beräknas ske under hösten 1939, kan förväntas bliva av stor betydelse för den med havsfiske i vissa delar av södra Östersjön sysselsatta fiskarbefolkningen såväl i Karlskrona skärgård som i mellersta och västra delarna av Blekinge skärgård. Vidare torde kunna antagas, att hamnen såsom nödhamn kan bliva av värde för den mindre sjöfarten över huvud.

Med hänsyn till att hamnen sålunda får anses hava en utpräglad allmän karaktär, anser jag mig i likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke böra motsätta mig, att staten övertager underhållet och driften av hamnen, när densamma färdigställts. Årliga kostnaderna för hamnens förvaltning hava beräknats till omkring 1,000 kronor, och underhållskostnaderna torde enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bliva relativt små.

Vad angår frågan huruvida särskilda hamnavgifter böra upptagas för hamnens begagnande må framhållas, att hamnen torde komma att äga sin huvudsakliga betydelse som en stödhamn för havsfisket. Sålunda beräknas, att den övervägande delen av de fiskpartier, som komma att införas till hamnen, ej kommer att därifrån distribueras till direkt försäljning utan endast omlastas i hamnen för att sedan därifrån transporteras till respektive kusthamnar. Därest hamnavgifter skulle upptagas, komme detta sålunda att medföra, att dubbla hamnavgifter i stor utsträckning finge erläggas för de ilandförda fångsterna. Med hänsyn, bland annat, härtill ävensom till att den ifrågavarande fiskarbefolkningen lever under relativt svåra ekonomiska förhållanden, anser jag mig böra giva min anslutning till Blekingeutredningens, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen biträdda förslag, att hamnavgifter icke skola uttagas för hamnens begagnande.

Därest riksdagen icke uttalar erinran mot vad jag sålunda anfört rörande Utklippornas hamn, torde det sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut om hamnens övertagande av staten för underhåll och drift.

Vad härefter beträffar farleden genom Tynderösundet åligger underhållsskyldigheten beträffande densamma Tynderö kommun. Såsom villkor för beviljandet av statsbidrag till farledens fördjupning och vidgning, vilka arbeten ägde rum under åren 1890—1893, uppställdes nämligen, att kommunen skulle för framtiden underhålla farleden till ett djup av tre meter under lågvattenytan. Den trafik, vilken kanalarbetet i första hand avsåg att tillgodose, har emellertid numeru på grund av ändrade förhållanden i stort sett upphört. Sålunda

trafikeras kanalen numera i huvudsak endast av mindre fiske- och motorbåtar, för vilka icke utgå några kanalavgifter. Härmed hava emellertid de inkomster, vilka förutsatts skola i huvudsak bestrida kostnaderna för kanalens underhåll, i stort sett bortfallit och kommunen blivit tvungen att i förekommande fall för ändamålet använda uttaxerade medel. Den trafik, som numera framgår genom kanalen, torde i allmänhet icke erfordra större djup än två meter. Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen upplyst torde för vidmakthållande av detta farledsdjup någon upprensning av farleden ej komma att erfordras inom överskådlig tid och det är ej heller att befara, att den trafik, som numera förekommer i farleden, kommer att förorsaka allvarliga skador å farledens stränder. Med hänsyn till nu angivna förhållanden torde icke något vara att erinra mot att Tynderö kommun befrias från sin nu ifrågakvarande underhållsskyldighet. Något åtagande från statens sida att underhålla farleden såsom en statens farled torde däremot icke böra äga rum. Därest några åtgärder för farledens underhåll skulle i framtiden visa sig önskvärda, torde kostnaderna därför helt böra bestridas av dem, som hava intresse av de ifrågakvarande åtgärdernas vidtagande.

Därest riksdagen icke uttalar erinran mot vad jag sålunda anfört, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera genom särskilt beslut befria Tynderö kommun från underhållsskyldigheten beträffande kanalen genom Tynderösundet. Vid dylikt förhållande bör gällande kungörelse angående avgifter och ordningsföreskrifter för farledens begagnande upphöra att gälla såvitt avser nämnda avgifter.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

28:o) **Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, sid. 160—163) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Utskottet har i samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag behandlat två likalydande motioner, väckta den ena, nr 135, inom första kammaren, av herr *K. H. Andersson* m. fl. samt den andra, nr 252, inom andra kammaren av herr *G. Andersson* i Mölndal m. fl., i vilka hemställts, att riksdagen måtte till bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har gjort framställning om höjning av förevarande anslag för nästkommande budgetår med 300,000 kronor till 500,000 kronor. Styrelsen har härvid meddelat, att inneliggande ansökningar avsåge statsbidrag till ytterligare 58 hamnbyggnadsföretag med ett sammanlagt belopp av över 4 miljoner kronor.

Departementschefen, som funnit sig icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget, har i ärendet anfört följande.

Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens redogörelse framgår, att det alltjämt föreligger ett stort behov av medel för bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar. Då arbeten av nu ifrågavarande slag i möjligaste mån torde bära uppskjutas till tider med minskad arbetstillgång, vill jag emellertid icke ifrågasätta någon höjning av det nu utgående anslaget, utan detsamma torde även för nästa budgetår bära upptagas med 200,000 kronor.

Under återopande av vad departementschefen sålunda anfört får utskottet tillstyrka, att för ifrågavarande ändamål anvisas 200,000 kronor eller samma belopp, som beviljats för nu löpande budgetår. Utskottet, som alltså ej kunnat biträda det motionsvis framställda yrkandet om höjning av anslaget, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 135 och II: 252, må till *bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

29:o) **Istandsättning av Sandvikens hamn på Öland.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, sid. 163—170) föreslagit riksdagen att till istandsättning av Sandvikens hamn på Öland för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

De skyddsanordningar vid Sandvikens hamn, som vid olika tillfällen under en lång följd av år företagits i syfte att förhindra, att hamnen på grund av sten- och sanddrift vid nordliga stormar igenfylls, hava visat sig icke vara tillräckligt effektiva. På grund härav har läget blivit sådant, att så gott som all sjöfart på hamnen beräknas komma att inom en nära framtid omöjliggöras, därest åtgärder icke vidtagas, som förhindra en fortsatt uppgründning av hamnen.

Riksdagens år 1936 församlade revisorer, vilka avlagt besök vid hamnen, hava också framhållit angelägenheten av att åtgärder snarast vidtagas för hamnens försättande i sådant skick, att den för framtiden blir mera tjänlig för sitt ändamål.

Förslag framlägges nu om uppmuddring av hamnen samt om sådan förstärkning och förlängning av dess vägbrytare, att hamnens bestånd definitivt säkerställes. De föreslagna arbetena beräknas draga en kostnad av 370,000 kronor. Persnäs kommun, som är ägare till hamnen, avses skola bidra till denna kostnad med 10 procent eller 37,000 kronor, medan återstoden eller 333,000 förutsatts skola bestridas av staten. Anvisningen av de erforderliga anslagsmedlen har ansetts bära uppdelas på tre budgetår, därvid ett anslag å 100,000 kronor skulle uppföras å riksstaten för nästa budgetår.

Utskottet.

Med hänsyn till den betydelse, Sandvikens hamn har för den kringliggande trakten, synes det utskottet angeläget att de föreslagna uppmuddrings- och förstärkningsarbetena komma till stånd. Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *istandsättning av Sandvikens hamn på Öland* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

30:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, sid. 170—174) föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1935 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkt 23) framställda förslag anvisade riksdagen för budgetåret 1935/36 till bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel. Med detta anslag avsågs att såsom en kollektiv restitution för erlagd bensinskatt disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål, som tjänade den mindre sjöfartens intressen. Till enahanda ändamål har för vart och ett av budgetåren 1936/37—1938/39 anvisats ett anslag av 750,000 kronor, att utgå av automobilskattemedel.

De från motorbåtstrafiken härrörande bensinskattemedlen beräknades enligt en för 1935 års riksdag framlagd kalkyl till ett årligt belopp av 800,000—900,000 kronor. Motsvarande medel kunna enligt vad *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* i ärendet meddelat numera uppskattas till omkring 1,300,000 kronor. Med hänsyn härtill samt i betraktande av omfattningen av föreliggande medelsbehov har styrelsen funnit sig böra föreslå, att förevarande anslag höjes med 450,000 kronor till 1,200,000 kronor samt att anslaget fortfarande i sin helhet avräknas mot automobilskattemedlen. Inneliggande ansökningar om bidrag till nya hamnbyggnadsföretag hava härvid av styrelsen uppgivits avse bidrag till 33 företag med ett sammanlagt belopp av omkring 3 miljoner kronor.

Departementschefen, som funnit anslagshöjningen kunna begränsas till 250,000 kronor, har i ärendet anfört följande.

Med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört i fråga om den beräkneliga storleken av motorbåtstrafikens andel i bensinskatten ävensom till omfattningen av föreliggande behov av medel för ändamål, som avses skola tillgodoses med anlåtande av förevarande anslag, finner jag en höjning av anslaget böra ske. Anslagsökningen synes emellertid böra begränsas till 250,000 kronor, varför anslaget skulle upptagas med 1,000,000 kronor.

Utskottet.

Då Kungl. Maj:ts förslag ej givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

31:o) **Motion om vatten- och avloppsledningsanläggningar.** I en inom andra kammaren väckt motion, nr 297, har herr *M. Andersson* i Igelboda m. fl. hemställt, att riksdagen under sjätte huvudtiteln till en ny anslagspost: Bidrag till vatten- och avloppsledningsanläggningar för budgetåret 1939/40 måtte anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor att disponeras enligt i huvudsak likartade bestämmelser, som gälla för bidrag från anslagen till hamnar och farleder, med de kompletteringar därav, som Kungl. Maj:t kan finna för gott att fastställa.

I skrivelse den 27 september 1938 har — såsom motionärerna erinrat — väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bland sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1939/40 upptagit ett reservationsanslag å 500,000 kronor till bidrag till vatten- och avloppsledningsanläggningar. Kungl. Maj:t har emellertid i statsverkspropositionen icke framfört detta förslag.

Utskottet.

För egen del vill utskottet framhålla att spørsmålet om samhällenas förseende med sanitära anläggningar tvivelsutan är i mån av landets växande industrialisering och den tilltagande tätortsbebyggelsen förtjänt av en alltmer stegrad uppmärksamhet, och otvivelaktigt kan det framstå som mindre rättvist att graden av den rådande lokala arbetslösheten skall få vara bestämmande för möjligheterna att erhålla statens finansiella medverkan till dylika för ett samhälles framtid så betydelsefulla anläggningar.

Att riksdagen skulle utanför den i statsverkspropositionen angivna budgetäramen bevilja anslag till ett så vittutseende ändamål kan utskottet dock ej tillstyrka. Sedan emellertid nu uppmärksamheten genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning härå blivit väckt, torde det kunna förväntas att spørsmålet om statens medverkan i någon lämplig form till samhällenas förseende med vatten- och avloppsledningar skall av Kungl. Maj:t i möjligaste mån beaktas.

Under återopande härav får utskottet hemställa,

att motionen II: 297 ej må av riksdagen bifallas.

Vägtrafikväsendet.

32:o) **Besiktning av motorfordon.** Kungl. Maj:t har (punkt 31, sid. 175 — 178) föreslagit riksdagen att till besiktning av motorfordon för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 780,000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena, nr 35, inom första kammaren av herr *L. Tjällgren* m. fl. och den andra, nr 70, inom andra kam-

maren av herr *K. Mäler* m. fl., har hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t om inrättande av en ny automobilbesiktningsmannatjänst med stationsort i Sollefteå stad.

Vidare har herr *O. Hagman* i en inom första kammaren väckt motion, nr 136, hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning, åsyftande upprättandet av statliga körskolor för utbildande av motorförare, samt att kompetensprov i trafiklagstiftning och trafikteknik måtte föreskrivas för lärare vid körskolor.

Till besiktning av motorfordon anvisades i samband med en år 1930 beslutad omläggning av besiktningsväsendet för budgetåret 1930/31 ett extra förslagsanslag av 530,000 kronor, avseende första halvåret 1931. Anslaget för detta ändamål, som för vartdera av budgetåren 1931/32 och 1932/33 utgick med 1,050,000 kronor, sänktes för budgetåret 1933/34 till 1,000,000 kronor, med vilket belopp det jämväl utgick under budgetåret 1934/35. För budgetåren 1935/36—1938/39 anvisades 1,100,000 kronor, 1,150,000 kronor, 1,070,000 kronor, respektive 850,000 kronor. Det för nästkommande budgetår erforderliga beloppet beräknas till 780,000 kronor. Nedgången i medelsbehovet från och med budgetåret 1937/38 är föranledd av den från och med den 1 oktober 1937 genomförda omorganisationen av automobilbesiktningsväsendet.

Den nu framlagda anslagsberäkningen — vilken skett med utgångspunkt från en beräknad uppbörd under nästkommande budgetår av avgifter för besiktning av motorfordon av 1,150,000 kronor — har verkställts på följande sätt:

	Kronor.
Besiktningsmännens behållna andelar av under budgetåret redovisade avgifter	680,000
Ersättning till besiktningsmän, som innehava egen automobil	55,000
Arvoden till länsbesiktningsmän	17,300
Arvoden för tillfälliga biträden åt besiktningsmän	20,000
Arvoden och reseersättningar för särskilda uppdrag	7,700
	Summa kronor 780,000

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Vad angår den motionsvis väckta frågan om en särskild automobilbesiktningsman i Sollefteå har utskottet ej funnit tillräckliga skäl föreligga för en framställning härom till Kungl. Maj:t. Ej heller har utskottet funnit förhållandena påkalla någon dylik skrivelse i anledning av motionen om statliga körskolor för motorförare.

Utskottet hemställer,

- a) att riksdagen må till *besiktning av motorfordon* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 780,000 kronor,
- b) att motionerna I: 35 och II: 70 om besiktningsman i Sollefteå ej må av riksdagen bifallas,

e) att motionen I: 136 om statliga körskolor ej heller må av riksdagen bifallas.

33:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, sid. 178 och 179), vilket avser anvisande av samma belopp, som för nu löpande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *registrering av motorfordon* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 1,000 kronor.

34:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** Kungl. Maj:t har (punkt 33, sid. 179 och 180) föreslagit riksdagen att till bidrag till vissa kommunikationsändamål för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *U. R. Jacobson* väckt motion, nr 321, har hemställts, att riksdagen måtte anslå ett skäligt belopp såsom gratifikation till ångbåtsbefälhavaren Gustaf Adolf Lundberg i Vilhelmina.

De utgifter, som bestridas av ifrågavarande anslag, utgöras förutom av statsbidrag till anordningar för beredande av skjuts och härbärge åt resande bland annat av bidrag till ångbåts- och motorbåtstrafik å olika insjöar i Norrland, av medel till avlönande av åborna å fjällstugorna vid vissa kommunikationsleder samt av statsbidrag till bestridande av kostnaderna för bro eller annan anordning för vägs framförande över isränna, då vägen icke är att hänföra till allmän väg. Härjämte hava vissa engångsutgifter bestritts med medel från här förevarande anslag, exempelvis iståndsättningsarbeten å fjällstugor å färdleden mellan Karesuando kyrkoby i Norrbottens län och Skibotten i Norge samt vid Strimasunds fjällstuga. Anslaget, som för innevarande budgetår uppförts med 29,000 kronor, föreslås, med hänsyn till en vid samma budgetårs ingång förefintlig reservation å anslaget av i runt tal 17,500 kronor, skola för nästa budgetår nedsättas till 20,000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

I den väckta motionen framhålles, hurusom två bröder Lundberg under stora personliga offer och mödor uppehållit ångbåtstrafik å de stora sjöarna Malgomaj och Vojmsjön i det allra närmaste 50 år. Enligt motionärens mening innebure detta en kulturgärning av stora mått inom Vilhelmina stora och tidigare på vägar fullständigt vanlottade socken, som borde medföra en gratifikation till den ännu kvarlevande brodern Gustaf Adolf Lundberg. Utskottet finner de sålunda anförda synpunkterna behjärtansvärda. Från riksdagens sida synes ej erinran böra vara att framställa mot om Kungl. Maj:t, efter ytterligare erforderlig utredning, finner skäligt tillerkänna Lundberg ett lämpligt avvägt engångsunderstöd från här ifrågavarande anslag.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må till *bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor,

b) att motionen II: 321 må anses besvarad med vad utskottet ovan anfört.

Byggnadsväsendet.

35:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, sid. 181—199) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för byggnadsstyrelsen, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40, *dels ock* till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 696,400 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts förevarande förslag, vilket i stort sett ansluter sig till byggnadsstyrelsens framställning i ämnet, skulle *dels* en av de två intendentsbefattningarna å styrelsens stadsplanebyrå uppflyttas från 26 till 28 lönegraden, *dels* ytterligare en intendentstjänst i 26 lönegraden inrättas å styrelsens utredningsbyrå, *dels ock* en biträdande arkitekttjänst i 21 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän å styrelsens kulturhistoriska byrå utbytas mot en i samma lönegrad placerad ordinarie befattning, vars innehavare skulle benämnas assistent. Härjämte föreslås styrelsens icke-ordinarie personal skola förstärkas med en biträdande arkitekt i 21 lönegraden å intendentsbyråns landsortsavdelning och med en heltidsamanuens i 18 lönegraden å administrativa byråns kansliavdelning.

Å andra sidan föreslås viss beskärning av den för statens bränslekontrollerande verksamhet avsedda personalen. Sålunda skulle en å extra stat i 21 lönegraden uppförd notarie- och revisorstjänst utbytas mot en halvtidsamanuensbefattning i 18 lönegraden. Vidare skulle nu utgående arvoden å 4,800 kronor till två vedeldningskonsulenter bortfalla och medel i stället beräknas för anställande av en forstligt utbildad amanuens i 18 lönegraden.

De av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i byggnadsstyrelsens organisation kunna, enligt vad utskottet inhämtat från kommunikationsdepartementet, beräknas medföra en årlig kostnadsökning av 16,000 kronor. I övrigt är den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag, vilken uppgår till sammanlagt 141,700 kronor, att hänföra till den av löneregleringen föranledda omräkningen av nu utgående löner.

Utskottet.

Utskottet har med hänsyn till arten och betydelsen av de ärenden, som handläggas å byggnadsstyrelsens stadsplanebyrå, icke velat motsätta sig förslaget om uppflyttning av en av de två intendentsbefattningarna å denna

byrå från 26 till 28 lönegraden. I betraktande av den växande omfattningen av de på styrelsens utredningsbyrå ankommande utredningarna rörande tillämnade byggnadsföretag har utskottet även funnit sig böra biträda förslaget om inrättande å sistnämnda byrå av ytterligare en intendentstjänst i 26 lönegraden. Förslaget om överförande till ordinarie stat av en biträdande arkitekttjänst i 21 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän å styrelsens kulturhistoriska byrå har icke heller givit utskottet anledning till erinran. Detsamma gäller det av den alltjämt fortgående ökningen av det under byggnadsstyrelsens förvaltning stående fastighetsbeståndet betingade förslaget om inrättande av en i 21 lönegraden placerad extra ordinarie befattning såsom biträdande arkitekt å styrelsens intendantsbyrå. Utskottet, som även i övrigt funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för byggnadsstyrelsen:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 generaldirektör	C 12
1 byggnadschef	C 8
4 byggnadsråd	A 30
1 byråchef	A 30
2 byrådirektörer	A 28
6 intendentter	A 26
1 kamrerare	A 24
1 sekreterare	A 24
5 assistenter	A 21
3 byggnadskontrollanter	A 21
1 notarie	A 21
1 kansliskrivare	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7
4 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
6 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

5 biträdande arkitekter	Eo 21
2 notarier	Eo 21
2 byggnadskontrollanter	Eo 21

Befattning	Lönegrad
Statens bränslekontrollerande verksamhet.	
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.	
1 byråchef	Eo 30
1 inspektör	Eo 26
1 byråingenjör	Eo 21

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

Tjänstemän å ordinarie stat.

2 maskinister	A 10
3 värmeledningsskötare, tillika reparatörer	A 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.	Kronor
Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.	
1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förlagsvis</i>	346,200
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1,200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	165,200
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förlagsvis</i> <u>17,500</u>	182,700
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	31,800
	Säger kronor 561,900

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	69,500
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förlagsvis</i> <u>8,300</u>	77,800
2. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	4,300
	Säger kronor 82,100

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förlagsvis</i>	23,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:	
a) Grundavlöningar m. m.	24,000
b) Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förlagsvis</i> <u>2,400</u>	26,400
3. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	3,000
	Säger kronor 52,400

Summa förslagsanslag kronor 696,400;

c) till *Byggnadsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 696,400 kronor.

36:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 35 sid. 199 och 200) föreslagit riksdagen att till Byggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 92,900 kronor.

Ifrågavarande anslag har för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 89,900 kronor. Nu föreslås, att anslaget för nästkommande budgetår skall — för beredande av ytterligare medel till »övriga expenser» för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet — uppföras med ett till 92,900 kronor förhöjt belopp.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 92,900 kronor.

37:o) **Bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 36, sid. 200 och 201) föreslagit riksdagen att till bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Till ifrågavarande ändamål har för vart och ett av budgetåren 1934/35—1936/37 anvisats ett belopp av 50,000 kronor. Anslaget, som för budgetåret 1937/38 utgick med ett till 32,000 kronor nedsatt belopp, har för innevarande budgetår sänkts med ytterligare 12,000 kronor eller till 20,000 kronor. Med hänsyn till en vid sistnämnda budgetårs ingång förefintlig reservation å anslaget av i runt tal 21,000 kronor anses någon medelsanvisning för ifrågavarande ändamål icke erforderlig för nästa budgetår. För anslagets bibehållande å riksstaten föreslås dock anvisning av ett formellt belopp å 100 kronor.

Utskottet hemställer i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag,

Utskottet.

att riksdagen må till *bidrag till propagerande och konsulterande verksamhet för vedeldningens främjande m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

38:o) **Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, sid. 202—217) föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för länsarkitektsorganisationen, *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40, *dels ock* till Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 680,800 kronor.

Byggnadsstyrelsens i ämnet framlagda förslag innebär till en början att anordningen med tvålänsdistrikt med länsarkitekt (arvode å 12,000 kronor)

stationerad i distriktens »huvudlän» och biträdande länsarkitekt (Eo 24) i övriga län skulle helt upphöra. I stället skulle varje län bilda ett distrikt med en där stationerad länsarkitekt. Denna utbyggnad av länsarkitektsorganisationen skulle emellertid icke genomföras omedelbart och i ett sammanhang utan ske under loppet av de två närmaste budgetåren. Härvid skulle från och med nästa budgetår fyra nya länsarkitekt-distrikt inrättas genom delning av fyra av de sju tvålänsdistrikt, som kvarstå efter genomförandet av 1938 års riksdags beslut om inrättande av tre nya distrikt. Vad byggnadsstyrelsen sålunda föreslagit har tillstyrkts av departementschefen. I enlighet härmed skulle länsarkitekternas antal ökas från 17 till 21 medan antalet biträdande länsarkitekter skulle minskas från 7 till 3.

Byggnadsstyrelsen har vidare framlagt förslag om förstärkning av arbetskrafterna vid länsarkitektkontoren i Stockholm, Göteborg och Härnösand genom inrättande vid vart och ett av dessa kontor av en biträdande länsarkitekttjänst. Departementschefen har med hänsyn till de speciella arbetsuppgifter som åvila länsarkitektkontoren i Stockholm och Göteborg funnit sig böra helt biträda förslaget i vad avser dessa kontor, medan han ifråga om länsarkitektkontoret i Härnösand ansett den behövliga förstärkningen kunna åvägbringas genom anställande av en assistent (Eo 21).

Byggnadsstyrelsens förslag, att länsarkitektkontoren i Stockholm och Luleå skulle förses med vardera en ritare med placering i 15 lönegraden för extra ordinarie tjänstemän, har departementschefen överhuvud icke funnit skäl biträda liksom ej heller styrelsens förslag, att länsarkitektkontoret i Göteborg skulle erhålla ett tekniskt biträde i 11 lönegraden.

Departementschefen har däremot icke velat motsätta sig styrelsens förslag om förbättring av löneförmånerna för de i 4 lönegraden placerade rit- och skrivbiträdena sålunda, att i varje län med länsarkitekt ett biträde kommer att vara placerat i 7 lönegraden. I enlighet härmed skulle, vid bifall till förslaget om utökning av antalet ettlänsdistrikt, 7 rit- och skrivbiträden uppflyttas till den högre lönegraden.

Departementschefen har slutligen i anledning av styrelsens förslag om höjning av det nu utgående beloppet till avlöningar till tillfälliga biträden från 70,000 kronor till 100,000 kronor förordat en höjning av anslagsposten ifråga med 10,000 kronor till 80,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag, vilken uppgår till 133,800 kronor, är, enligt vad utskottet inhämtat från kommunikationsdepartementet, till ett belopp av 80,800 kronor att hänföra till den av löneregleringen föranledda omräkningen av nu utgående löner. Kostnaden för den föreslagna utbyggnaden av organisationen begränsar sig alltså till 53,000 kronor. Häremot bör ställas, att inkomstiteln för inkomster vid länsarkitektinstitutionen — vilken för nu löpande budgetår uppförts med ett belopp av 530,000 kronor — i anledning av den föreslagna förstärkningen av personalen vid vissa länsarkitektkontor ansetts kunna för nästa budgetår höjas med 40,000 kronor till 570,000 kronor.

Förslaget om inrättande av fyra nya länsarkitektdistrikt genom delning av fyra av de sju tvålänsdistrikt, som kvarstå efter genomförandet av 1938 års riksdagsbeslut om bildandet av tre nya distrikt, har utskottet funnit sig böra biträda. Utskottet har även ansett sig böra tillstyrka, att löneförmånerna för de i 4 lönegraden placerade rit- och skrivbiträdena i så måtto förbättras, att i varje län med länsarkitekt ett biträde kommer att vara placerat i 7 lönegraden och att sålunda 7 rit- och skrivbiträden uppflyttas från den lägre till den högre lönegraden. Då den föreslagna utbyggnaden av organisationen, vilken beräknas kosta sammanlagt 53,000 kronor, ej heller i övrigt givit utskottet anledning till erinran, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för länsarkitektsorganisationen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.	
5 biträdande länsarkitekter	Eo 24
25 assistenter.....	Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

	Kronor
1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t:	
a. Arvoden till 21 länsarkitekter.....	252,300
b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	17,000
	<u>269,300</u>
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:	
a. Grundavlöningar m. m.	280,600
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	32,000
	<u>312,600</u>
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	80,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18,900
	<u>680,800</u> ;

c) till *Länsarkitektsorganisationen*: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 680,800 kronor.

39:o) **Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, sid. 217—219) föreslagit riksdagen att till Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 90,900 kronor.

Förevarande anslag föreslås för nästa budgetår skola uppföras med ett från 75,000 till 90,900 kronor förhöjt belopp. Departementschefen har härom anfört:

Med hänsyn till att det för reseersättningar beräknade beloppet under de senaste två budgetåren visat sig för knappt, synes en höjning av posten med det av byggnadsstyrelsen begärda beloppet, 6,000 kronor, böra ske. Posten bör alltså beräknas till 34,000 kronor. Ej heller har jag något att erinra mot att expensposten ökas till föreslaget belopp eller 56,900 kronor, innebärande en höjning med 9,900 kronor. Av detta belopp skulle emellertid 6,900 kronor avses för viss engångsanskaffning av möbler och andra inventarier för vissa länsarkitektkontor.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 90,900 kronor.

40:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 39, sid. 219—221) föreslagit riksdagen att till utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Till utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. har å riksstaten för vart och ett av budgetåren 1937/38 och 1938/39 anvisats ett anslag av 15,000 kronor. I syfte att, i fall av behov, medel skulle finnas tillgängliga för utredningar rörande byggnadsföretag, som kunde behöva igångsättas till motverkande av arbetslöshet, blev anslaget, som tidigare haft karaktären av reservationsanslag, å riksstaten för sistnämnda budgetår uppfört såsom förslagsanslag. I enahanda syfte anvisades för ifrågavarande ändamål å tilläggsstat för budgetåret 1937/38 ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Förevarande anslag, som står till Kungl. Maj:ts disposition, är avsett till täckande av kostnader för genom byggnadsstyrelsen verkställda utredningar eller andra förberedande åtgärder, såsom upprättande av ritningsförslag och entreprenadhandlingar till byggnadsföretag för statens räkning och uppgörande av förslag till stadsplan å kronan tillhörigt område, vilka icke skola bekostas av styrelsens anslag eller med särskilt anvisade medel. Därest byggnadsanslag beviljas till företag, för vilket förberedande åtgärder vidtagits med anlitande av nu ifrågavarande anslag, skall såsom regel till sistnämnda anslag återföras vad därav för ändamålet utgivits.

Byggnadsstyrelsen har hemställt, att även för nästa budgetår måtte anvisas ett förslagsanslag å 15,000 kronor till ifrågavarande ändamål. Härvid har styrelsen, med hänsyn till att anslaget givits karaktären av förslagsanslag, ifrågasatt, huruvida det kan vara erforderligt, att från anslaget utgivna medel i fortsättningen återföras till anslaget.

Departementschefen, som funnit anslaget böra anvisas såsom reservationsanslag samt uppföras med ett belopp av 200,000 kronor, har anfört följande:

Med hänsyn till att ifrågasatta statliga byggnadsarbeten — främst givetvis de till vilka förskottsanslag anvisats å beredskapsstat — böra kunna snabbt igångsättas, därest förhållandena å arbetsmarknaden därtill skulle giva anledning, anser jag det vara av vikt, att sådana förberedande åtgärder med avseende å byggnadsföretagen vidtagas, att entreprenadanbud omedelbart kunna infordras. På grund av nu angivna förhållande anser jag ifrågavarande anslag icke böra för nästa budgetår anvisas med lägre belopp än 200,000 kronor.

Då anslaget för nästa budgetår föreslås skola upptagas med ett belopp, som kan antagas komma att i stort sett motsvara belastningen å anslaget, torde anledning saknas att bibehålla anslaget såsom förslagsanslag utan detsamma torde i likhet med vad som varit fallet före innevarande budgetår böra anvisas såsom reservationsanslag. Från de anslag, som må komma att anvisas till olika byggnadsföretag, bör till förevarande utredningsanslag omföras belopp, motsvarande de utgifter för företagen, vilka bestritts från anslaget. Utgående reservation å motsvarande anslag å tilläggsstaten till riksstaten för budgetåret 1937/38 torde få tillföras här ifrågavarande anslag.

Under åberopande av vad departemenschefen sålunda anfört får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

41:o) **Mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, sid. 221 och 222), vilket avser anvisande av samma belopp som för nu löpande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *mätningar m. m. av kulturhistoriskt märkliga byggnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 3,500 kronor.

42:o) **Underhåll av vissa historiska byggnader m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, sid. 222—225) föreslagit riksdagen att till underhåll av vissa historiska byggnader m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

Förevarande anslag föreslås skola uppföras med oförändrat belopp, 175,000 kronor. Av detta belopp avses, i överensstämmelse med vad som gäller beträffande det för löpande budgetår anvisade anslaget, 115,000 kronor för det löpande underhållet av historiska byggnader och 60,000 kronor för utförande av restaureringsarbeten å Kalmar och Läckö slott samt Bohus fästningsruin.

Med tillstyrkande av vad sålunda föreslagits, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *underhåll av vissa historiska byggnader m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

43:o) **Restaureringsarbeten å Stockholms slott.** Kungl. Maj:t har (punkt 42, sid. 225) föreslagit riksdagen att till restaureringsarbeten å Stockholms slott för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

Till vissa inre restaureringsarbeten å Stockholms slott, vilka arbeten enligt för 1938 års riksdag framlagd plan beräknats draga en sammanlagd kostnad av 250,000 kronor samt förutsatts skola komma till utförande under en tidsperiod av 10 år, har för nu löpande budgetår anvisats ett belopp av 25,000 kronor. För arbetenas fortsättande skulle nu beviljas ett anslag å samma belopp å riksstaten för nästa budgetår.

Utskottet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *restaureringsarbeten å Stockholms slott* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 25,000 kronor.

44:o) **Anskaffning av brandredskap för Läckö slott.** Kungl. Maj:t har (punkt 43, sid. 225 och 226) föreslagit riksdagen att till anskaffning av brandredskap för Läckö slott för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 13,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen — vilken funnit kostnaden för anskaffandet av erforderlig brandredskap för Läckö slott icke kunna bestridas av medel, som för närvarande äro ställda till styrelsens förfogande — har i sin till grund för Kungl. Maj:ts förevarande förslag liggande framställning under framhållande av slottets betydande värde ur historisk och kulturhistorisk synpunkt hemställt om anvisande av ett särskilt anslag för angivna ändamål. Det av styrelsen äskade och av departementschefen förordade anslagsbeloppet, 13,000 kronor, fördelar sig på olika poster i enlighet med efterföljande sammanställning.

	Kronor
30 handskumsprutor	5,400
Motorspruta med elektrisk start och strålkastare	4,425
600 meter slang	1,986
4 ställbara strålrör	140
1 brandstege	550
Oförutsedda utgifter, monteringskostnader m. m.	499
	Summa kronor 13,000

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *anskaffning av brandredskap för Läckö slott* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 13,000 kronor.

Diverse.

45:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond å byggnadsstyrelsens delfond.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, sid. 227) angående anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond å Byggnadsstyrelsens delfond kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härigenom

anmäles.

46:o) **Ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, sid. 227) föreslagit riksdagen att till ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 5,000 kronor.

Förevarande anslag tillkom på förslag av Kungl. Maj:t vid 1922 års riksdag, närmast för att bereda statsbanorna ersättning för järnvägstransporter i samband med studieresor, anordnade för riksdagens ledamöter. Dessutom var anslaget avsett för betalning av biljettkostnaden vid en del andra resor, exempelvis besök vid internationella kongresser, anordnade i Sverige. Tidigare hade ingen gottgörelse utgått till statens järnvägar för dessa resor av skilda slag.

Anslaget som ursprungligen var uppfört med 50,000 kronor sänktes sedermera efterhand till 5,000 kronor. Av 1937 års riksdag höjdes anslaget — på grund av riksdagsresan till Norrland — till 50,000 kronor för budgetåret 1937/38. För innevarande budgetår är anslaget upptaget med 5,000 kronor, och samma belopp föreslås nu av Kungl. Maj:t för nästa budgetår.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, nr 75, av herr *J. B. Johansson* m. fl. och den andra inom andra kammaren, nr 135, av herr *A. Törnkvist* m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor samt för finansiering i övrigt av en riksdagsresa 1939 höja det av Kungl. Maj:t å sjätte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget för budgetåret 1939/40 till 50,000 kronor.

I förevarande motioner anföres bland annat följande:

De riksdagsresor, som företagits, hava huvudsakligen avsett studiebesök i de övre norrländska länen. Dessa resor hava visat sig vara av stort värde för deltagarna, som genom besök på ort och ställe kunna inhämta personlig kännedom om förhållandena i denna landsända, erfarenheter som kunnat tillgodogöras under kommande riksdagsbehandling av frågor avseende att tjäna utvecklingen i dessa orter. Under och efter riksdagsresan 1937 har från flera håll uttalats önskvärheten av att en sådan studieresa måtte anordnas till de sydliga delarna av vårt land. Riksdagsledamöter från de norra och mellansvenska delarna av landet skulle därigenom beredas möjlighet att lära

känna förhållandena och de behov, som förefinnas i de sydligaste delarna av landet. Det är för många knappast möjligt och kan icke begäras att de i huvudsak på egen bekostnad skola företaga sådana resor. Inte heller är det möjligt att för enskilda få den behållning ur studiesyfte, som en väl planlagd s. k. riksdagsresa kan skänka deltagarna. Vid den utmärkt väl planlagda riksdagsresan till övre Norrland 1937 bereddets möjlighet att med bussar och bilar i grupper besöka orter, om vilka kännedom på det sättet erhöles. Förutsättningen för att sådan riksdagsresa till Sydsverige skall komma till stånd är således, att staten även denna gång lämnar bidrag till resekostnaderna.

De sydsvenska landskapen äro i så många avseenden olika de norra delarna av landet, att ett studiebesök därstädes erbjuder mycket av intresse och gagn för kommande riksdagens arbete. Jordbrukets förhållanden, vissa industrier, fiske, stenindustrin i Blekinge och Bohuslän, det sydsvenska skogsbruket och åtskilligt annat på näringslivets område är förtjänt av beaktande under en sådan resa. Därjämte finnas många statliga inrättningar, om vilkas verksamhet det kan för riksdagens ledamöter vara av värde att på ort och ställe bilda sig en uppfattning. I resplanen bör även inläggas ett besök vid flottans station i Karlskrona. Södra Sverige har alltjämt stora utvecklingsmöjligheter, som böra vid en sådan studieresa kunna komma till beaktande.

En kommitté för organiserande av en sådan resa har bildats med representanter från Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands och Göteborgs och Bohus län, och de respektive landstingen inom dessa län hava vid sina senaste sammanträden vidtagit vissa förberedelser för att kunna mottaga resenärerna.

För att resan skall kunna finansieras erfordras att kostnaderna för fria resor å statens järnvägar och även å vissa enskilda järnvägar bekostas av staten. Likaledes för de bussar, som inom området för resan vid vissa utfärder kunna komma att begagnas. Att noggrant kunna beräkna kostnaden är ej möjligt, men ett belopp som det vid senaste riksdagsresan anvisade torde härför lämpligen även nu böra anvisas.

Utskottet.

På sätt av motionerna framgår planlägges till instundande sommar en riksdagsresa till landets sydliga delar. Hänsyn härtill torde böra tagas vid förevarande anslags beräkning.

Med tillstyrkande att anslaget uppföres med det av motionärerna angivna beloppet 50,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 75 och II: 135, må till *ersättning åt statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor samt för finansiering i övrigt av en riksdagsresa år 1939* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

47:o) *Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser.* Kungl. Maj:t har (punkt 46, sid. 227 och 228) föreslagit riksdagen att till postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 6,100,000 kronor.

Postavgifterna för tjänsteförsändelser gäldas beträffande telegrafverket och övriga affärsverk av verksstyrelsen men i fråga om övriga tjänstebrevsberättigade från ifrågavarande anslag med viss av generalpoststyrelsen och statskontoret fastställd procentsats av postverkets frankoteckensuppbörd. Anslaget har varit uppfört för budgetåret 1936/37 till 5,000,000 kronor, för budgetåret 1937/38 till 5,300,000 kronor och för innevarande budgetår till 5,600,000 kronor.

Enligt vad departementschefen inhämtat från generalpoststyrelsen beräknas den under budgetåret 1938/39 till postverket inflytande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser m. m. komma att uppgå till 6,000,000 kronor. För budgetåret 1939/40 beräknas ersättningen med hänsyn till den för år 1939 kalkylerade frankoteckensuppbörd och kronoskatteuppbörd på landsbygden till omkring 6,100,000 kronor. Denna beräkning har icke givit departementschefen anledning till erinran.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 6,100,000 kronor.

48:o) **Försvarsberedskap vid statens järnvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 47, sid. 228 och 229) föreslagit riksdagen att till försvarsberedskap vid statens järnvägar för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

Till försvarsberedskap vid statens järnvägar — avseende bland annat anskaffning av flyttbara omformaraggregat m. m. till de elektrifierade järnvägslinjerna samt reparation av avställda ånglok — beviljade 1938 års riksdag å kapitalbudgeten ett anslag å 2,000,000 kronor. Innevarande års riksdag har till fullföljande av här avsedda beredskapsåtgärder — vilka beräknats draga en total kostnad av 9,950,000 kronor — anvisat dels 1,700,000 kronor å tilläggsstat för nu löpande budgetår, dels ock 1,000,000 kronor å riksstaten för nästa budgetår. Till de årliga kostnaderna för vård och underhåll av ifrågavarande beredskap — vilka kostnader vid full utbyggnad av beredskapsorganisationen beräknas komma att uppgå till 425,000 kronor — har för innevarande budgetår anvisats ett anslag å 200,000 kronor. Detta anslag föreslås nu skola för nästa budgetår uppföras med ett till 250,000 kronor förhöjt belopp.

Till försvarsberedskap vid statens järnvägar — anskaffning av flyttbara omformaraggregat m. m. till de elektrifierade järnvägslinjerna samt reparation av avställda ånglok — ha 1938 och 1939 års riksdagar å kapitalbudgeten anvisat anslag. Det nu under sjätte huvudtiteln begärda beloppet, 250,000 kronor, är avsett för vissa löpande kostnader för reservmaterielens vård och

Utskottet.

underhåll samt för upprätthållande av en alltjämt tjänsteduglig reservlokalpersonal.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *försvarsberedskap vid statens järnvägar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

49:o) **Extra besiktningar av luftfartyg m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 48, sid. 230 och 231) föreslagit riksdagen att till extra besiktningar av luftfartyg m. m. för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 3,000 kronor.

Förevarande anslag — vilket är avsett för bestridande av till vederbörande besiktningsman utgående arvode samt resekostnads- och traktamentsersättning för besiktning av luftfartyg på grund av föreskrift av luftfartsmyndigheten eller länsstyrelse ävensom för bekostande av utredningar rörande haverier eller flygolyckor och av provflygningar i vissa fall av flygplan — föreslås för nästa budgetår skola uppföras med ett från 2,500 till 3,000 kronor förhöjt belopp.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *extra besiktningar av luftfartyg m. m.* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 3,000 kronor.

50:o) **Ersättningar för skador vid eldsläckning.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, sid. 231) föreslagit riksdagen att till ersättningar för skador vid eldsläckning för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

Från förevarande anslag vilket anvisats för första gången i riksstaten för nu löpande budgetår utgår ersättning åt den, som deltagit i eller på annat sätt varit verksam för släckning av annan eldsvåda än skogseld eller deltagit i övning med brandkår och som till följd därav lidit skada och icke på annat sätt erhåller ersättning för skadan.

Då erfarenhet ännu saknas i fråga om storleken av de utgifter, som kunna komma att belasta anslaget, och då innevarande budgetårs anslag, som avser ett halvt år, anvisats med 10,000 kronor, har anslaget för nästa budgetår ansetts bära upptagas med 20,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *ersättningar för skador vid eldsläckning* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

51:o) **Understöd åt privatflyget.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkt 50, sid. 231 och 232) avgiver utskottet särskilt utlåtande, vilket härigenom anmäles.

52:o) **Bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet.** Kungl. Maj:t har (punkt 51, sid. 233—241) föreslagit riksdagen att till bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av 250,000 kronor.

Den förut av turisttrafikförbundets restaurangaktiebolag — i vilket bolag svenska trafikförbundet innehar samtliga stamaktier — bedrivna restaurangrörelsen vid statens järnvägar har jämlikt beslut av 1938 års riksdag från och med den 1 januari 1939 övertagits av ett av staten ägt aktiebolag. I anledning härav föreslås nu det till trafikförbundet utgående bidraget för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet skola höjas från 200,000 till 250,000 kronor eller med 50,000 kronor. Denna höjning är till ett belopp av 35,000 kronor avsedd att årligen utgå såsom gottgörelse för den inkomstminskning för trafikförbundet, som beräknas uppkomma genom att den utdelning å stamaktierna i restaurangaktiebolaget och det årliga bidrag från sagda bolag, trafikförbundet tidigare ägt uppbära, från och med den 1 januari upphört, medan återstående 15,000 kronor skulle anvisas såsom engångsersättning för den inkomstförlust, som uppstår för trafikförbundet på grund av att bolaget ej erhåller något bidrag under första halvåret 1939.

För budgetåren 1935/36—1938/39 har riksdagen till bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet anvisat respektive 180,000 kronor, 190,000 kronor, 190,000 kronor och 200,000 kronor. Höjningen av anslaget har skett huvudsakligen i syfte att bereda svenska trafikförbundet någon kompensation för de ökade utgifter, som föranletts av att statens järnvägars utgifter för lokal, personal och administrationen vid resebyråerna i Berlin, London och Köpenhamn stegrats samt att till följd därav järnvägsstyrelsens krav på ersättning från förbundet för dessa utgifter också ökats.

I förhållande till innevarande års anslagsbelopp innebär nu äskade belopp, 250,000 kronor, en höjning med 50,000 kronor. Hela denna ökning motsvarar emellertid den inkomstminskning som uppkommer för trafikförbundet genom att dess restaurangverksamhet övergått till staten. Av ökningen äro 15,000 kronor att betrakta som ett engångsbelopp.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag för turistreklam- och upplysningsverksamhet i utlandet* för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av 250,000 kronor.

53:o) **Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, sid. 241—243) tillstyrker utskottet samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till *bidrag till svenska brandkårernas riksförbund* för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av 3,000 kronor.

54:o) **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, sid. 243—245) tillstyrker utskottet samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår och hemställer,

att riksdagen må till *bidrag till svenska brandskyddsföreningen* för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av 3,000 kronor.

55:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, sid. 245—252) tillstyrker utskottet att förevarande anslag upptages med samma belopp som för nästföregående och innevarande budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av 100,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

56:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar.** Förevarande anslag (punkt 55, sid. 253) är avsett för Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet ävensom till den internationella luftfartskommissionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *bidrag till vissa internationella sammanslutningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

57:o) **Bidrag till elektrifiering av Jokkmokks socken.** Kungl. Maj:t har (punkt 56, sid. 253—255) föreslagit riksdagen att till bidrag till elektrifiering av Jokkmokks socken för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 185,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition, nr 275, med förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39 framställda förslag (bil. 5, punkten 7 a) upptog 1938 års riksdag å beredskapsstat för nämnda budgetår ett förskottsanslag av 185,000 kronor. I skrivelse den 3 december 1938 har länsstyrelsen i Norrbottens län hemställt, att 185,000 kronor måtte ställas till länsstyrelsens förfogande för angivna ändamål.

Arbetena för elektrifieringen av Jokkmokks socken hava redan igångsatts utan avvaktan å beslut från Kungl. Maj:ts sida angående bidrag av statsmedel till företaget. Under erinran härom anför departementschefen följande:

Givetvis bör detta förhållande i och för sig icke föranleda, att å riksstaten för nästa budgetår upptages ett anslag för ändamålet. Med hänsyn till den betydelse för socknen ur skilda synpunkter, som ett fullföljande

av arbetena skulle innebära, vill jag dock förorda, att för ändamålet erforderligt anslag anvisas å riksstaten för budgetåret 1939/40. Då enligt vad länsstyrelsen meddelat det antal andelar i elektricitetsföreningen, 3,400, som utgör förutsättning för att statsbidraget skall få åtnjutas, ännu icke tecknats, torde det få ankomma på länsstyrelsen att tillse, att innan bidragsbeloppet utbetalas till föreningen den i planen förutsatta andelsteckningen är till fullo verkställd.

Under åberopande av vad departementschefen i ärendet anfört hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *bidrag till elektrifiering av Jokkmokks socken* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 185,000 kronor.

58:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, sid. 255), vilket avser anvisande av samma belopp som för nu löpande budgetår beviljats för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

59:o) **Extra utgifter.** Under erinran, att förevarande anslag i riksstaten för innevarande budgetår är uppfört med 30,000 kronor, får utskottet, i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, sid. 255), hemställa,

att riksdagen må till *extra utgifter* för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

60:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 59 och 60, sid. 256) angående anslag till ifrågavarande ändamål kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden, vilket härigenom

anmäles.

Stockholm den 21 mars 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RASTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Gränebo*, *Olof Olsson*, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Andersson* i Fältenborg, *Gustafsson* i Benestad, *Pauli*, *Bäcklund*, *Andersson* i Rixö och *Nisser*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Eriksson* i Stockholm, *Danielsson*, *Persson* i Falla, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Lindberg* i Umeå, *Olsson* i Staxäng, *Andersson* i Malmö, *De Geer* i Hanaskog, *Mårtensson* och *Hansson* i Rubbestad;

dock att i stället för herr *Bäcklund* vid behandlingen av punkterna 18:o)—60:o) deltagit herr *Larsson* i Varberg, av punkterna 20:o)—60:o) i stället för herr *Jansson* i Falun herr *Isacsson* samt av punkterna 18:o)—60:o) i stället för herr *Hansson* i Rubbestad herr *Närlinge*.

Reservationer:

vid punkt 8:o) (bidrag till vägunderhållet på landet m. m.) av herr *Persson* i Falla;

vid punkt 13:o) (bidrag till nyanläggning av landsvägar) av herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Nisser* och *Olsson* i Staxäng, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 74 och II: 48 samt alltså hemställa,

»att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 74 och II: 48, må — — — av 7,000,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen»;

vid punkt 18:o) (bidrag till byggande av broar) av herrar *Nisser* och *Persson* i Falla, vilka ansett att utskottet bort avstyrka motionerna I: 69 och II: 110 om utredning rörande broförbindelse över *Kalmarsund*;

vid punkt 20:o) (stensättning av vägar)

1) av herrar *Andersson* i Rixö, *Olsson* i Staxäng och *Mårtensson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 72 och II: 115 om anvisande av ett anslag å 4,000,000 kronor;

2) av herr *Persson* i Falla;

vid punkt 21:o) (inköp av gatsten) av herrar *Asplund*, *Andersson* i Rixö, *Olsson* i Staxäng och *Mårtensson*, vilka ansett, att utskottets yttrande i nedan angiven del bort hava följande lydelse:

»Under hänvisning — — — beloppet 4,000,000 kronor. Skulle emellertid av oförutsedd anledning beloppet visa sig otillräckligt för att bereda arbete i tillfredsställande omfattning åt stenindustriens arbetare, utgår utskottet från, att Kungl. Maj:t hos nästkommande års riksdag äskar erforderligt fyllnadsanslag.

Med hänvisning härtill hemställer utskottet,
att riksdagen må — — —.»;

vid punkt 23:o) (reparationsberedskap vid väg- och vattenbyggnadsväsendet) av herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Svensson* i Kompersmåla, *Nisser* och *Olsson* i Staxäng, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 70 och II: 122 samt följaktligen hemställa,

»att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 70 och II: 122, må — — — av 800,000 kronor.»;

vid punkt 28:o) (bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar) av herrar *Andersson* i Rixö, *Olsson* i Staxäng och *Mårtensson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 135 och II: 252 samt följaktligen hemställa,

»att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 135 och II: 252, må — — — av 300,000 kronor».
